

DNEVI ODLOČANJA

Pred nami, mariborskimi študenti, so pomembni trenutki. V teh dneh razpravljamo in odločamo na zborih študentov na naših šolah, kako se bo v prihodnje odvijalo naše delo in življenje na šoli in znotraj Univerze Maribor. Sprejet je bil zakon o visokem šolstvu, ki vnaša korenite spremembe v visokošolski vsakdan in ki omogoča, da slednjič tudi študentje začnemo aktivno posegati v univerzitetni življenjski cikel, katerega nosilci smo.

Zakon, dober ali slab, ostaja zakon, prazen in sphoparen akt, vse dokler njegovih določil ne postavimo v življenje. Oživiljali pa ga bomo v statutih svojih šol, v njih se bodo naše pravice in dolžnosti konkretizirale in na tem torišču se bo dobivala ali izgubljala bitka za demokratizacijo učnovzgojnega procesa in boljših medsebojnih odnosov. Končno nam je dana pravica reševati naše, lastne probleme in nasprotja in na nas je, da jo izkoristimo in se odločimo, kakšno bo naše izobraževanje, naše šole in univerza. Ni pa to samo naša pravica, je tudi dolžnost, ki nas obvezuje pred prihodnjimi generacijami študentov, da z vso odgovornostjo pristopimo k izgrajevanju boljšega visokega šolstva in boljše, zares socialistične in samoupravne univerze.

Pustimo zanosne besede poetom in politikom, vendar če smo kdajkoli imeli mariborski študentje priložnost, da si sami skrojimo svojo usoda, potem jo imamo danes.

mik rebernik

KATEDRA

KAJ DELAMO?

Uredništvo Katedre je vljudno prosilo OO ZSM posameznih visokošolskih zavodov, da pošiljajo poročila, oziroma prispevke, ki bi govorili o njihovem delu, med drugim tudi, da pošljejo pregled opravljenega dela, ki so ga napravili od ustanovitve osnovnih organizacij ZSM do konca meseca aprila. Slednje, kljub temu da smo že na polovici meseca maja, nismo dobili z nobenega visokošolskega zavoda! Ali je temu vzrok prešlaba aktivnost OO ZSM, ki nimajo o čem pisati, ali pa zadolženi ljudje niso izpolnili svojih dolžnosti, skratka, glavni vzroki nam na uredništvu Katedre niso povsem znani. Ugotovljamo lahko le, da študentje, predvsem njihovi predstavniki, premalo skrbijo za obveščanje širše množice študentov o svojem delu, pa čeprav imajo na voljo SVOJ študentski časopis. Kar se tiče sprotnega dotoka vesti z visokošolskih zavodov, lahko vsak bralec opazi, da pošiljajo največ prispevkov študentje z VEKŠ, manj z VTŠ še najmanj pa z ostalih treh zavodov: PA, VPS, in VAŠ (s katerih ni „ne duha ne sluha“). Dolžnost članov uredniškega odbora Katedre (še posebej rubrike „študentje in visoko šolstvo“) je, da poznajo bistveno študentsko problematiko; tako tudi na uredništvu vemo, da se po mariborskih visokih in višjih šolah marsikaj dogaja. Toda o teh dogodkih lahko najbolje poroča tisti, ki se nahaja v centru dogajanj, zato bi naj tako študentje pripomogli k ustvarjanju svojega časopisa.

Ker me je zanimalo, kako obveščajo posamezne OO ZSM visokošolsko konferenco ZSM MVZ, sem se tam pozanimal, kaj vedo o aktivnosti študentske mladine po šolah. Zasedil sem le dvoje poročil o delu (za PA in VTŠ), ter poročilo z javne tribune na VAŠ. Torej tudi VK ZSM MVZ ima podobne težave. Menim, da VK ne bi smela mimo teh dejstev mirno, temveč bi morala določene ljudi poklicati na odgovornost.

Iz omenjenih poročil sem naredil kratek povzetek:

Na PA so formirali 6 komisij (za idejno-teoretična vprašanja, za materialna vprašanja, za SLO, za tisk in propagando, za kulturna vprašanja in za šport). Delo po komisijah je bilo naslednje:

– Komisija za materialna vprašanja se je ukvarjala s stanovanjsko in socialno problematiko študentov in je nekaj prošelj uspešno rešila. Naredili so anketo o materialnem stanju študentov.

– Komisija za tisk in propagando je pripravila analizo o delavnosti aktivov (o rezultatih ni poročil – op. p.) njeno delo pa je bilo v glavnem usmerjeno na pripravo šolskega glasila Akademček (izdali so dve številki – op. p.).

– Komisija za šport je pomagala pri organizaciji brucovskih tekmovalcev.

– Komisija za kulturna vprašanja je organizirala gledališki abonma, proslave ob državnih praznikih, brucovanje ter literarne večere v sodelovanju z VK pri VK ZSM MVZ (novi kulturni center Podzemlje).

Na PA obstaja ena osnovna organizacija ZSM, ki pa je sestavljena iz sedmih aktivov. OO ZSM se je vključila tudi v reševanje problemov v zvezi z novo gradnjo. Za študente, ki težje študirajo, so organizirali oblike pomoči – individualno delo . . .

Z VTŠ sem zasledil sicer zelo suhoparno, a jedrnat poročilo:

– Študijska komisija poroča o tem, da je izšel plan skript za leto 1975, organizirali in pripravili so študente za tekmovanje v znanju (za mašinijado ter kemijado). Ob obisku srednješolske mladine so le-to seznanili o družbenopolitičnem delu, o delu mladinske organizacije na šoli. Za študente strojništva so organizirali strokovne ekskurzije.

– Komisija za kulturo je organizirala nabavo gledaliških, koncertnih in filmskih abonmajev (slednjih v sodelovanju z VEKŠ, op. p.), meseca februarja so organizirali ples. Izdali so eno številko šolskega glasila Bilten ter nekaj številčk šolskega poročevalca. V pristojnosti komisije za kulturo je bila organizacija brucovanja. Razen tega pa je omenjena komisija obnovila razstavo dejavnosti na šoli, tako sta meseca aprila in maja bili organizirani dve likovni razstavi.

– Komisija za športno dejavnost je organizirala ekipe za brucovske igre, na zavodu so pripravili prvenstvo v namiznem tenisu ter šahu.

– Komisija za organiziranost je v glavnem imela za nalogo ustanavljanje OO in KS ZSM na zavodu.

– Komisija za stike je sodelovala s strojnimi ter elektro fakultetami, z delavsko mladino iz TAM, sodelovala je tudi z ZSMJ (Zajednica studenta mašinstva Jugoslavije).

– Ekonomsko socialna komisija je izvedla anketo o štipendijah ter anketo o materialnem stanju študentov (rezultati še niso ugotovljeni, op. p.).

Na koncu naj še omenim, da je, ne samo KS ZSM na VTŠ, temveč tudi veliko drugih študentov (v organizaciji je sodelovalo okoli 50 študentov) sodelovalo pri pripravljanju ter tudi izvedbi same zimske mašinijade, o kateri je ena prejšnjih številčk katedre obširno poročala.

To je bil le kratek pregled dela in to le z dveh visokošolskih zavodov. Upamo lahko, da bodo OO ZSM ostalih visokošolskih zavodov posredovale še njihova poročila.

Mario Vetrh

KAJ DO KONCA SEMESTRA?

Intervencije po občinah in organizacijah združenega dela so bile in bodo še vnaprej konkretne akcije predsedstva visokošolske konference na mariborskih visokošolskih zavodih. Na javni tribuni o štipendiranju sprejeti sklepi so bili skoraj v celoti realizirani, saj nam je znano dejstvo, da skupščina socialistične republike Slovenije trenutno odgovarja na delegatskovprašanje, ki smo jim ga postavili. O celotni problematiki je razpravljal na zadnji seji tudi CK ZKS, ki je sprejel o tem perečem problemu sklepe, čeprav bi bili le ti lansko leto bolj na mestu in bi verjetno pripomogli k hitrejšemu reševanju.

Glede zakona o visokem šolstvu, ki je bil sprejet, je potrebno še marsikaj storiti. V prvi fazi smo na predsedstvu zakon obdelali in prišli do nekaterih spoznanj. Ravno ta spoznanja nas obvezujejo, da je potrebno celotno študentsko maso seznaniti z vsebino in bistvenimi prednostnimi, ki jih zakon prinaša. Ta spoznanja moramo s pridom uporabiti pri formiranju in oblikovanju novih statutov posameznih visokošolskih zavodov in prav v tem trenutku se zavedamo, kakšno vlogo koordinatorja ima predsedstvo. Pri predsedstvu smo v ta namen formirali tudi več posebnih komisij, ki bodo oz. že pripravljajo izvleček posameznih samoupravnih aktov s konkretnimi pripombami, ki jih bodo posredovali na zborih študentov. Seveda pa bo kontinuirana akcija predsedstva lahko stekla samo s pomočjo celotne študentske populacije, zavedati se moramo namreč dejstva, da se je celotno predsedstvo zavzelo za izpeljavo te težke, zaupane nam naloge, ki jo moramo, če že ne zase pa za kasnejše generacije študentov v celoti in dosledno izpeljati.

Prehitel nas je čas, kajti pred vrati so izpiti, ki pa ne smejo predstavljati študentom resne ovire, kajti na študentski zbor, kjer se bodo sprejemali posamezni samoupravni akti, bomo morali priti vsi, brez izjeme.

predsedstvo VK ZSMS MVZ

Največji uspeh jugoslovanskega plesa

KUD Študent je gotovo najaktivnejša kulturna organizacija mariborskih študentov. Vse sekcije žanjejo na svojih številnih gostovanjih aplavze že vrsto let.

Svoj največji uspeh pa je KUD zabeležil pred kratkim, ko sta člana plesne sekcije, Branka in Marjan Lorger, zasedla osmo mesto v tekmovanju za svetovni pokal.

Tekmovanje je bilo v Duisburgu v Zvezni republiki Nemčiji, udeležili so se ga najboljši pari sedemnajstih držav. Uvrstitev Branke in Marjana na 8. mesto v svetu je najvidnejši uspeh v zgodovini jugoslovanskega plesnega športa. Plesni pari so se pomerili v kombinaciji standardnih in latinskoameriških plesov.

Plesni šport je pri nas manj znan in zanj ni kdo ve kakšnega zanimanja, Treba je namreč vedeti, da je za to športno panogo potrebno naporno, pridno in vztrajno delo; Branka in Marjan trenirata pod vodstvom Franja Kozarja skoraj vsak dan (petkrat na teden po tri ure), in to poleg službe.

Naslednja preizkušnja Branke in Marjana Lorgerja bo 7. junija letos v Mariboru, ko bo v hali C mariborskega sejmišča državno prvenstvo. Zaželimo jima najboljšo uvrstitev!

Gumzej Drago

KAKO PO NOVEM

Na seminarju 19. in 20. aprila je bila podana nova organiziranost pokrajinskih klubov. Na kratko bi povzel nekaj misli tov. Jasniča, ki je dejal, da je Osnovna organizacija ZSMS klub z vsemi pravicami in dolžnostmi do občinske konference ZSMS, razen pravice sprejemanja in kaznovanja članstva po liniji ZSMS. Tako bi naj bil pri vsaki OK Klub študentov, ki bi imel dve sekciji in sicer eno v Ljubljani, drugo pa v Mariboru. Obe sekciji bi na zunaj nastopali kot ena. Imeli bi vsklajene programe dela in s tem tudi enotno financiranje. Sredstva, ki bi jih SIS posameznih občin Klubu odobrili, bi se delila po dogovoru med sekcijama. Financiranje preko SIS je novost in nas ne sme najti nnepripravljene. Zato je nujno, da čimprej pripravimo programe za kulturo, šport, idejno in politično delo in podobno, tako da bo program čim jasnejši in sredstva odobrena ter s tem omogočeno normalno delo klubov.

Kot osnovna organizacija deluje Klub na osnovi samostojno izbranih oblik dela, vendar pa se mora tesneje povezati z OK ZSMS in delegirati delegate, ki bodo Klub najboljše zastopali in s tem pripomogli k boljšemu delu OK in Kluba. Poleg tega naj bi klubi tesno sodelovali s predsedstvom PPK pri VK.

Opozoril bi še na specifični položaj regijskih klubov. To so klubi, ki združujejo študente posameznih regij. Število študentov po posameznih občinah je zelo različno. Imamo primer, ko je iz neke občine v Mariboru samo nekaj študentov in ti bi ostali neorganizirani. Pa čeprav bi bili sekcija je njihovo nastopanje navzven onemogočeno (aprilske igre).

Druga plat je financiranje. Sedaj ti klubi združujejo sredstva, imajo enotno vodstvo in s tem precej prihranijo. Če pa bi bili sami zase, bi bili v zapostavljenem položaju zopet študentje iz manj razvitih krajev in občin, saj bi bila dotacija SIS v teh občinah ne glede na delo kluba manjša.

Zato vidim le eno rešitev in sicer v tem, da uvedemo višjo obliko povezovanja sekcij. To se pravi, da se sekcije v kolikor so premajhne, združijo v novo organizacijsko obliko z lastnim predsedstvom in žiro računom. Člani predsedstva pa so delegati iz posameznih sekcij.

Mislim, da ni potrebno posebej opozarjati na pomembnost dogovarjanja, ker si brez tega take organiziranosti ne moremo zamisliti.

IVAN AJTNIK

O razstavnih dejavnosti na VTŠ

Na nekaterih mariborskih visokošolskih zavodih likovne razstave niso redek pojav. Na VEKŠ in PA imajo likovne razstave redno, na VTŠ pa prirejajo predstavitve likovnih del občasno. Od treh naštetih zavodov ima zadovoljiv razstavnih prostor le VTŠ, vendar pa imajo težave z razstavnimi panoji, ki si jih je treba ob vsaki razstavi sposoditi. Prav to neljubo dejstvo pa ovira kontinuirano razstavno dejavnost na slednjem visokošolskem zavodu. Sicer pa ima razstavišče visoke tehniške šole vse ostale potrebne pogoje za prirejanje kvalitetnih likovnih razstav: od

KATEDRA

izdaja visokošolska konferenca zveze socialistične mladine na mariborskih visokošolskih zavodih
ureja uredniški odbor:
glavni urednik: drago pišek
odgovorni urednik: mik rebernik
sekretarka uredništva: marija šuta
študentje in visoko šolstvo:
mario vetrih (urednik), darko koren, igor plohl
politika in gospodarstvo: —
marjan vešnar (urednik), jani širanko, bojan kovačič
kultura:
mitja žitnik (urednik) drago gumzej, lojze klemenčič
likovnost:
ferdo rakuša (urednik), silvije popovič, milan erič
tehnični urednik: marjan hanl
lektor: branka vaupotič
Katedro sofinancirajo: Združenje visokošolskih zavodov Maribor, VK ZSM MVZ, Kulturna skupnost Slovenije in SO Maribor. Uredništvo in uprava Ob parku 5, 62000 Maribor, telefon 22-004, tekoči račun 51800-678-81846. Nenaročenih slik in rokopisov ne vračamo. Cena izvoda je 2,00 din (letna naročnina 25,00, za ustanove in podjetja 30,00 din). Tiska ČGP Mariborski tisk, Maribor.

prostora, pa do strokovne pomoči, ki jo ob vseh razstavah nudi Umetnostna galerija. Vsako razstavo spremlja tudi katalog, ki vsebuje vse potrebne podatke o razstavljalcu (oziroma razstavljalcih) ter strokovne misli o razstavljenih delih. Omenjena dejstva pričajo o nestihijski razstavnih dejavnosti, ki pa bi si zaslužila več podpore širše študentske populacije oziroma njenih vodilnih organov.

Razstavišče VTŠ ni odprto le za razstavljalce z VTŠ, temveč za vse študente MVZ. Glede na to, da izpolnjuje skoraj vse pogoje, ki bi jih moralo imeti vsako razstavišče, bi lahko mislili tudi na to, da bi razstavišče VTŠ lahko postalo študentsko razstavišče bodoče mariborske univerze. Bilo bi potrebno zagotoviti le materialna sredstva za tehnično ureditev, nadaljnjo minimalno finančno pomoč za normalno delo razstavišča ter stalno študentsko vodstvo razstavišča. Menim, da ne bi vodstvo VTŠ temu nasprotovalo, ker je že sedaj pokazalo veliko razumevanja ob razstavnih dejavnosti koordinacijskega sveta ZSM na VTŠ. Napačna se mi zdi miselnost pisca članka, ki sem ga zasledil v študentskem tisku, da je sodelovanje na relaciji mladinsko razstavišče Avla — študentje „nujno“, češ da je očitno, da se mora študentska likovna ustvarjalnost, oziroma ustvarjalnost mladih Maribora prezentirati PRAV V RAZSTAVIŠČU AVLA! Proti tej miselnosti najdemo še v istem sestavku argumente — študentje so se morali za razstavo v Avli „obrisati pod nosom“. Prepričan sem da moja ideja o razvoju obstoječega razstavišča na VTŠ v splošno razstavišče študentov ni slaba, saj se v takem razstavišču ne bi mogla uveljaviti neljuba politika osebnega interesa — študentje ne bi več ostali na „cedilu“ in še več — lahko bi vodili svojo, zdravo razstavno politiko. Omeniti še moram, da bi strokovna pomoč Umetnostne galerije tudi v primeru realizacije moje ideje ostala.

Pa še nekaj: naziv „študentsko razstavišče“ ne bi pomenil, da bi drugi mladini bila vrata zaprta!

Mario Vetrih

Spomin na Pohorski bataljon

Študentje pedagoške akademije in VAŠ smo se ob trideset letnici svobodne socialistične Jugoslavije spomnili ljudi, ki so padli v boju z okrutnim okupatorjem v naši neposredni bližini, na mariborskem Pohorju.

Po nekaj minutni hoji od Osankarice smo prišli do kraja, kjer so pod visokimi, vitkimi smrekami raztreseni tihi spomeniki, ki kljubujejo naravi, tako kot so kljubovali partizani sovražniku, razporejeni tako kot so bili borci pohorskega bataljona svoj zadnji boj in na tistih mestih izkrcavali. Devetinšestdeset imen je vklesanih v kamen, imen, ki so prinesla ponosno in svobodno življenje po letu 1945. Veter v vrhovih smrek jim šelesti pesem svobode in veselja, ki ju niso dočakali in jim pripoveduje o naši zahvali in trajnem spominu na njih.

Življenje in delo legendarnega pohorskega bataljona in njihov junaški neenakovredni boj s sovražnikom nam je ob spomeniku osvetlil in prikazal France Filipič, ki je po vojni to dodobra raziskal in pozna domala vse podrobnosti iz življenja borcev.

Po položitvi venca na spomenik borcem je bila krajša proslava s kulturnim programom, ki so se je udeležili tudi pripadniki JLA iz Slovenske Bistrice. Program je pripravila kulturna komisija na PA s sodelovanjem z VAŠ. Pevski zbor je odpel nekaj pesmi, recitali so študentje PA in študent VAŠ.

DRAGO GUMZEJ

NASTOP KUD ŠTUDENT

Letošnji april je bil do sedaj ena največjih študentskih manifestacij tako na kulturnem, kot tudi na športnem področju. K uspehu prireditelj je gotovo veliko pripomoglo tudi kulturno-umetniško društvo „Študent“, ki je prikazalo dosežke dramske skupine, pevskega zbora ter folklorne skupine in organiziralo gostovanje plesnega orkestra „Žabe“ iz Celja.

Mešani pevski zbor in folklorna skupina sta prikazala pester program pesmi in plesov jugoslovanskih narodov v petek, 18. aprila v Unionski dvorani. Folklorna skupina je predstavila tudi mlado grupo, sestavljeno predvsem iz dijakov I. gimnazije, ki je zaplesala spleta prekmurskih narodnih plesov in jo je občinstvo navdušeno sprejelo. To je bil dokaz resnega dela društva, ki skrbi za podmladek in iz leta v leto razširja svojo dejavnost, ob enem pa posveča tudi veliko pozornost kvaliteti prireditev.

Večer narodnih pesmi in plesov je tudi glede organizacije povsem uspel, saj je bila dvorana zasedena s študenti in drugo mariborsko publiko, vmes pa je bilo tudi nekaj profesorjev in vabljenih gostov.

NOVA VSEBINA

V visokem šolstvu v Sloveniji se vršijo korenite spremembe. Sprejet je bil Zakon o visokem šolstvu, ki pogojuje precej kvalitativnih premikov v visokem šolstvu. Ena bistvenih novosti je ta, da Zakon govori o univerzi kot o samoupravni asociaciji visokošolskih temeljnih organizacij. Tako bo tudi Maribor dobil svojo, dolgo pričakovano in zaslužno univerzo. In, o tem smo se pogovarjali s predstojnikom Združenja MVZ, tov. Vladimирjem Bračičem in z glavnim tajnikom Združenja tov. Brankom Leskovarjem.

Zanima nas, kako se je sploh porodila ideja o visokem šolstvu v Mariboru in kako se je ta zamisel razraščala vse do danes, ko govorimo o dveh slovenskih univerzah?

Tov. Vladimir Bračič

Ugotovljeno je, da so bile dane prve pobude za organizacijo visokošolske dejavnosti v Mariboru leta 1810 (glej ČZN, 6-XLI-1970). Ponovno so podobne pobude oživele po osvoboditvi, ko so bili dani predlogi za visokošolski študij tekstila in agronomije. Predlogi pa v ustreznih republiških forumih niso dobili podpore. Šele splošno spoznanje, da ne bo mogoč hitrejši gospodarski in splošni družbeni razvoj brez pomembnega povečanja števila strokovnih kadrov vseh vrst in stopenj, ter s tem povezana zahteva po koreniti preobrazbi šolanja strokovnih kadrov, sta ustvarila objektivne pogoje za nastanek prvih visokošolskih zavodov v Mariboru.

2. julija leta 1959 je republiška skupščina sprejela zakon o ustanovitvi višje komercialne šole brez navedbe kraja sedeža šole, ki ga naj določi poseben odlok vlade. V trgovinski zbornici v Ljubljani so pripravili vse potrebno, tudi učni program, prepričani, da bo nova šola v Ljubljani (kje pa bi naj bila?). Toda slovenska vlada je na posebno vztrajanje njenega predsednika, danes že pokojnega Borisa Kraigherja, sprejela odlok (predlog smo na njihovo zahtevo sestavili v Mariboru) s katerim je določila za sedež šole Maribor. Posebna skupina tovarišev, vodil jo je prof. dr. Tine LAH, ki je bil potem imenovan za prvega direktorja, je v sodelovanju s tovariši iz društva ekonomistov in trgovinske zbornice v Maribor sestavila učni program, izbrala prve učitelje in oktobra je šola začela z delom. Vpisalo se je 296 rednih in 668 izrednih študentov. Šoli je okrajni ljudski odbor dodelil zgradbo ukinjene klasične gimnazije v Mladinski 9, kjer je sedaj pedagoška akademija. Tako je dobil Maribor prvi (če izzamemo bogoslovje, ki ga je ustanovil A. M. Slomšek leta 1859) visokošolski zavod.

Okrajni ljudski odbor Maribor je imenoval posebno komisijo, ki je bila zadolžena za pripravo novih visokošolskih zavodov. Ta komisija je ustanovila vrsto podkomisij za posamezna področja.

Še istega leta je bil na pobudo mariborske industrije sprejet zakon o ustanovitvi višje tehniške šole. Z delom je začela februarja 1960 v prostorih tehnične srednje šole na Gosposvetski in sicer s predavanji v popoldanskem času, da so se jih lahko udeleževali izredni študentje iz Maribora. Slovesnemu začetku šolskega dela je prisostvoval predsednik vlade Boris Kraigher, ki je v pozdravnem govoru med drugim dejal: „VIŠJA KOMERCIJALNA IN VIŠJA TEHNIŠKA ŠOLA POMENITA ZAMETEK BODOČE SAMOSTOJNE UNIVERZE V MARIBORU.“ Te, na trezni predoji bodočega razvoja zasnovane, smeje in dalekovidne besede so nas kasneje v časih hudih preizkušenj bodrile, da nismo omagali, temveč vztrajno snovali naprej in današnji čas nam daje prav!

Leta 1960 so bile ustanovljene še višja agronomska, višja pravna in višja stomatološka šola. Z delom pa je začela tudi pedagoška šola kot detaširani oddelek višje pedagoške šole iz Ljubljane. Kot samostojen visokošolski zavod je pedagoška akademija bila ustanovljena leta 1961 in sicer kot štiriletna visoka šola. Leta 1961 je bilo ustanovljeno tudi združenje visokošolskih zavodov.

Tako smo začeli v skromnih pogojih, toda z izredno voljo, zagnanostjo in ljubeznijo, trdno prepričani, da bomo uspeli. Začeli smo z 9 rednimi učitelji, brez doktoratov, danes jih je 168, med njimi 94 doktorjev znanosti in 37 jih študira na tretji stopnji. Doslej se je vpisalo nad 40.000 študentov, diplomiralo pa jih je nad 11.000. V študijskem letu 1974/75 je vpisanih okrog 8.000 študentov (Univerza v Ljubljani jih je leta 1939 imela manj kot 2.000).

Splošen razvoj naše samoupravne socialistične družbe, pa tudi uspešen razvoj visokošolskih zavodov v Mariboru sta osnova odločitvi, da govorimo o dveh slovenskih univerzah in da bomo novo slovensko univerzo v Mariboru v bližnji prihodnosti tudi slovesno razglasili.

Zakon nedvomno pomeni poskus tudi v visokem šolstvu uvesti tiste samoupravne odnose, ki so značilni za našo družbo po sprejetju nove ustave. Kako Zakonu to uspeva in kaj starega bo porušil?

Tov. Branko Leskovar

Zakon ni samo poskus uvesti v visoko šolstvo samoupravne odnose, ki jih zastavlja naša ustava. Izgrajevanje samoupravnega sistema, tako kot ga določa zakon o visokem šolstvu, je realizacija ustavnih načel, predvsem tistih, ki določajo samoupravo v vzgojnoizobraževalnih organizacijah. Zakon je v tem pogledu jase, seveda bodo z razvojem družbenih odnosov potrebne tudi njegove spremembe. Z zakonom je lahko določiti nove samoupravne odnose, težje jih bo v praksi uveljaviti. Samo z odgovornim izvajanjem pravic in dolžnosti s strani vseh treh enakopravnih udeležencev samoupravljanja, bo dosežen smoter in cilj — to pa je idejna in vsebinska preosnova visokega šolstva.

Glede na dejstvo, da so delavci in uporabniki že doslej bili navajeni samoupravljanja, bo po mojem mnenju teža na študentih. Njihova enakopravna udeležba v samoupravljanju v visokem šolstvu je tudi za njih nekaj novega. In vse kar je novo potrebuje svoj čas, da se vpelje. Zakon tudi ni toliko rušeč, bolj je temelj za novo samoupravno zgradbo v visokem šolstvu; škoda, da ni bil sprejet že mnogo prej, ker bi danes zgradba bila že pod streho.

Kako je mariborsko visoko šolstvo prisotno v slovenskem prostoru in kakšen je njegov pomen za gospodarstvo in širšo družbo?

Tov. Vladimir Bračič

Visokošolski zavodi v Mariboru so imeli od ustanovitve naprej vseslovenski značaj, saj so se vpisovali študentje, tako redni kot izredni, iz vseh slovenskih pokrajin. Omenil sem že, da je šest v združenje vključenih šol dalo okrog 11.000 diplomantov, predvsem prve stopnje; med njimi je blizu 3.000 ekonomistov in diplomiranih ekonomistov, 2.200 inženirjev raznih strok, 2.000 organizatorjev dela, 1.400 predmetnih učiteljev, 900 pravnikov in 600 inženirjev agronomije. Teh 11.000 diplomantov je nedvomno izredno pomemben prispevek naših šol slovenskemu gospodarstvu in drugim dejavnostim. Zamislimo si samo severovzhodno Slovenijo brez okrog 4.000 mariborskih diplomantov. Kakšno bi šele takrat bilo pomanjkanje strokovnjakov? In kaj bi bil Maribor brez visokega šolstva? Kakorkoli že bi odgovorili na zastavljena vprašanja, eno je gotovo. Če bi visokošolskih zavodov v Mariboru ne bilo, bi jih zaradi slovenskih potreb po tovrstnih strokovnih kadrih morali nemudoma ustanoviti.

Zanima nas, kakšen je prispevek mariborskih visokošolskih zavodov oziroma njihovih delegatov, da je bil sprejet takšen zakon in kako se značilnosti mariborskega visokega šolstva odražajo v njem?

Tov. Branko Leskovar

Poznano je, da zakon uzakonja mnoge odnose, ki so značilni za mariborsko visoko šolstvo. Zato je delo tovarišev, ki so sodelovali pri nastajanju zakona bilo deloma olajšano, deloma pa je v zakon seveda vtakano tudi njihovo prizadevanje. Res je, da je mariborsko visoko šolstvo tokrat imelo vse možnosti uveljaviti svoje predloge med nastajanjem zakona, kar doslej, kot sem slišal, ni bilo vedno tako.

Tekom dela v komisijah in delovnih skupinah smo stalno informirali bazo in od nje dobivali tudi stališča in smernice za delo. Takšen način dela je dal tudi dobre rezultate in ga bo potrebno uvesti tudi, ko se bomo v okviru univerze sporazumevali o razreševanju skupnih vprašanj.

Tovariš BRAČIČ, pred leti ste v nekem govoru za Katedro dejali, da bomo v Mariboru „realizirali princip široke demokratičnosti“. Kako nam to uspeva?

Tov. Vladimir Bračić

Žal ne tako kvalitetno, kot bi osebno želeli, oziroma kot bi bilo v skladu s splošnimi zahtevami in danimi možnostmi. V Mariboru smo sicer vsa leta dajali možnost opravljanja sprejemnih izpitov tistim, ki niso imeli štiriletne strokovne šole. Doslej se jih je vpisalo okrog 1.200, kar je v odnosu do drugih visokošolskih središč vsekakor precej, vendar v odnosu na vse vpisane študente v Mariboru sorazmerno malo. Premalo je bilo organizirane skrbi za to, da bi dobre kvalificirane delavce, ki so se izkazali v proizvodnji, usmerjali in organizirano pripravljali za visokošolski študij. Trud bi se gotovo izplačal, saj so takšni študentje praviloma uspešni. Pa tudi socialno strukturo študentov bi izboljšalo. Prepričan sem, da bo univerza to nalogo boljše opravljala.

Ko govorimo in razpravljamo o zakonu, skoraj vedno razmišljamo samo o pravicah, ki nam jih zakon daje ali pa jih krati. Kakšne pa so zahteve in naloge, ki jih postavlja pred študente in profesorje?

Tov. Vladimir Bračić

Osnovna zahteva, ki jo zakon postavlja pred študente in visokošolske učitelje je zahteva po večji učinkovitosti. Več in boljših strokovnjakov, a hkrati tudi zavestnih samoupravljalcev terja naša socialistična samoupravna skupnost od visokega šolstva. Zmanjšati moramo ponekod prav katastrofalen osip. Temeljito moramo preveriti učno snov, zagotoviti ustrezne učbenike, posodobiti učne metode, polno aktivirati študente v raziskovalnem procesu in jih pripraviti do sprotnega študija. Zakon zaostri odnos do študentov, ki ne izpolnjujejo svojih obveznosti (čl. 58 in 65), strožje pogoje pa postavlja tudi učiteljem (čl. 69 in 75). Te in še druge naloge bomo lahko uspešno opravili samo s skupnimi prizadevanji študentov in učiteljev ter ob podpori združenega dela, ki naj zagotovi ustrezne pogoje za uspešen študij – ustrezne prostore, sodobno učno tehnologijo, štipendije in študentske domove.

Katere so bistvene značilnosti Zakona in kakšne so posledice, ki iz njegove uveljavitve izhajajo?

Tov. Branko Leskovar

Zakon prinaša mnogo stvari, ki jih dosedanji zakon ni poznal. Predvsem poudarja idejnost visokega šolstva, kateremu je, razumljivo, podlaga marksistična miselnost. Bolj poudarja odgovornost visokošolskih pedagoških delavcev ter študentov. Postavlja princip, da se delo visokošolskih pedagoških delavcev sprotno preverja. Z ostričevjem odgovornosti študentov glede izpolnjevanja učnih obveznosti želi skrajšati mnogo predolgo dobo študija. Jasno želi poudariti, da je visoko šolstvo del združenega dela in ga preko uporabnikov z njim tako povezuje, da imajo le-ti vpliv na njegovo delo in življenje. UVaa novo samoupravno organiziranost, tako imenovano „tripartitno“, kar pomeni, da visokošolske temeljne in delovne organizacije ter univerze upravljajo delavci skupaj s študenti, v zadevah, ki so posebnega družbenega interesa pa sodelujejo in soodločajo tudi delegati uporabnikov.

Velik poudarek daje raznim oblikam združevanja in povezovanja visokega šolstva v razne skupnosti in seveda tudi v univerze ter široko odpira možnosti za organiziranje temeljnih organizacij združenega dela.

Novosti in značilnosti je skratka mnogo, rezultati pa bodo odraz naših skupnih prizadevanj, pri čemer bomo morali skupna prizadevanja razumeti skoraj dobesedno tako, kajti samo s skupnim in odgovornim odločanjem bomo v bodoče lahko delali. Skoraj nobena odločitev ne bo sprejeta, če je ne bodo sprejeli visokošolski delavci, študenti in uporabniki.

Eden izmed perečih problemov na mariborskih visokošolskih zavodih je uresničitev pravega in učinkovitega samoupravljanja. Pomemben vzrok temu je neprimerna oblika samoupravnega organiziranja znotraj zavodov. Kako poteka preverjanje sedanje organiziranosti in iskanje novih oblik? Pri tem mislimo predvsem na konstituiranje TOZD na tistih zavodih, ki imajo za to pogoje in kjer je problem samoupravljanja študentov še posebej prisoten.

Tov. Branko Leskovar

Visokošolske delovne organizacije so opravile svoje konstituiranje že koncem leta 1973. in na podlagi analiz glede pogojev za organiziranje temeljnih organizacij združenega dela so takrat ugotovile, da nobena nima pogojev za organiziranje temeljnih organizacij. Ker pa je organiziranje temeljnih organizacij stalno prisotno vprašanje, odvisno od stopnje razvoja posamezne visokošolske delovne organizacije, je prav, da ob usklajevanju organizacije in samoupravne organiziranosti na posameznih visokošolskih delovnih organizacijah ter ob izdelavi statotov, ponovno proučimo tudi pogoje za organiziranje temeljnih organizacij združenega dela. Nekatere naše visokošolske delovne organizacije verjetno danes še nimajo pogojev za organiziranje temeljnih organizacij, pri drugih pa je to vprašanje analize in presoje. Kot je napačno organizirati temeljne organizacije združenega dela tam, kjer za to ni pogojev, ni sprejemljivo niti ne organizirati jih tam, kjer so za to pogoji. Pozabljati ne smemo namreč, da je to ne samo naša pravica, temveč tudi ustavno določena dolžnost.

Povsod tam, kjer pa temeljnih organizacij združenega dela ne bo možno organizirati, pa je potrebno poiskati take oblike samoupravne organiziranosti, da bo mogoče delavcem in študentom v kar največji možni meri uresničiti načelo neposrednega upravljanja. Študentje lahko imajo pri iskanju teh oblik pomemben tvorni delež.

Menite, da se Maribor zaveda izjemnega pomena, ki ga imajo visokošolski zavodi zanj?

Tov. Vladimir Bračić

Na splošno mislim, da je večina Mariborčanov premalo poučena o delovanju in rezultatih visokega šolstva v Mariboru in da zato tudi ne zmore pravilno oceniti njegovega pomena. Prepričan pa sem, da velika večina delovnih ljudi in občanov snovanje univerze podpira. Prav gotovo pa bi bili v visokem šolstvu bolj zadovoljni, če bi občinski organi kazali za njihov razvoj in probleme manj platonske ljubezni, pač pa dajali več konkretne moralne in predvsem materialne podpore.

V javni razpravi je samoupravni sporazum o združitvi v univerzo Maribor. Prosimo, da ga na kratko ocenite in poveste, kaj ta sporazum prinaša?

Tov. Branko Leskovar

Sporazum o združitvi v univerzo nam sicer prinaša univerzo Maribor, vendar je zame pomembnejše nekaj drugega – in sicer tisti del sporazuma, ki obravnava zadeve, ki jih bomo v okviru univerze skupaj dogovorno razreševali. Zakon nalaga univerzi manj nalog kot doslej. Člani univerze se sami dogovorijo glede ostalih nalog. V bistvu je to že 15-letna praksa mariborskega združenja visokošolskih zavodov. Zato ni nič čudnega, če je zadev, za razrešitev katerih se bomo skupno dogovarjali, v sporazumu kar precej. To pa je tisto, kar je zame zelo pomembno, kaže namreč na to, da je mariborsko visoko šolstvo enotno in pripravljeno tesno sodelovati na kar največ možnih področjih. Ta pripravljenost pa je rezultat dosedanjega 15-letnega dobrega sožitja.

Seveda pa ni nepomembno, da nam prinaša univerzo, ker bo z njegovo sklenitvijo uresničena želja mariborskega visokega šolstva, da se tudi formalno poveže v univerzo, vsebinsko je namreč že dosedanje združenje opravljalo v bistvu enake naloge kot univerza v Ljubljani.

Na nekaterih jugoslovanskih univerzah opravlja dolžnost prorektorja študent in to dokaj uspešno. V sedanji obliki sporazuma ni o tej zanimivi in učinkoviti obliki sodelovanja študentov v neposrednem odločanju rečenega nič določenega. Zanima nas, kakšne so možnosti, da dobi Univerza v Mariboru svojega prorektorja – študenta in kako ocenjujete njegov pomen?

Tov. Vladimir Bračić

25. člen samoupravnega sporazuma o združitvi v univerzo Maribor določa, da so prorektorji lahko imenovani iz vrst delavcev in študentov. Osebno se bom zavzemal za to, da bo eden od dveh prorektorjev študent, ker mislim, da je tako prav in da bo koristno. Na študentih je, da bodo predlagali „ta pravega“.

Kako ocenjujete nadaljno rast in razvoj mariborskih visokošolskih zavodov v okviru univerze Maribor?

tov. Vladimir Bračić

Vse podpisnice samoupravnega sporazuma pripravljajo srednje in dolgoročne programe svojega razvoja. Do konca maja bi jih morali predložiti v javno razpravo. Kolikor poznam osnovne razvojne tendence posameznih šol, lahko rečem, da so realne in povsem v skladu s splošnimi potrebami našega družbenega in gospodarskega razvoja, zato sem prepričan, da bodo ti razvojni načrti dobili polno podporo združenega dela.

Kaj vam, osebno pomeni izbojevanje tega in takšnega zakona o visokem šolstvu in kaj bi želeli ob tem sporočiti našim bralcem?

Tov. Branko Leskovar

Vesel sem, da je bil zakon končno sprejet in da se ni uresničila napoved nekaterih pesmistov: dolg porod, kilavo dete.

SPrejetje zakona pa mi daje tudi nekaj osebnega zadovoljstva, ker je moje osebno delo pri pripravljanju zakona tudi dalo nekaj rezultatov.

Za bralce Katedre, predvsem mislim na študente, pa želim poudariti to, da se bodo morali študneti mnogo bolj odgovorno uveljaviti na področju upravljanja v visokem šolstvu, kot doslej.

Možnosti so tako velike, kot še nikoli doslej in potrebno bo prevzeti tudi dobršen del odgovornosti. Želim vsem, da to odgovornost v kar največji meri izpolnijo v korist slovenskega visokega šolstva in združenega dela.

Tov. Vladimir Bračić

Aktivno sem deloval pri nastajanju novega visokošolskega zakona in na njem zasnovanega samoupravnega sporazuma o združitvi v univerzo Maribor. Trudil sem se, da bi v obeh dokumentih prišlo do polnega izraza vse pozitivne izkušnje petnajstletnega delovanja visokošolskih zavodov v Mariboru ter odločne zahteve X. Kongresa ZKJ in VII. Kongresa ZKS o potrebi temeljite preobrazbe celotne vzgojnoizobraževalne dejavnosti in visokega šolstva še posebej. Pri ustanavljanju prvega in vseh ostalih visokošolskih zavodov v Mariboru sem sodeloval in polnih 15 let sem si prizadeval za njihov razvoj, zato mi pomenita zakon in samoupravni sporazum o univerzi Maribor mnogo, zelo mnogo – priznanje in vzpodbudo.

Ob 30-letnici osvoboditve in zmage nad fašizmom ter 15-letnici delovanja visokošolskih zavodov v Mariboru nam je omogočen razvoj v novo slovensko univerzo. Naša družba od te univerze mnogo pričakuje. Dragi tovariši študentje, učitelji in drugi delavci potrudimo se, da bomo ta pričakovanja v polni meri opravčili!

POTREBE PO KADRIH

POJEM POTREBE

Potrebe po posameznih poklicih so determinirane z različnimi činitelji. Osrednja dva činitelja sta ekonomski in socialni. To pomeni, da so potrebe ekonomsko in socialno determinirane. Tiste, ki so izraz aktualiziranih ekonomskih zahtev je znatno lažje ugotoviti in izračunati. Čim bolj jasni so socialni cilji in čim bolj so operacionalizirani z globalnim in parcialnim planom, tem lažje je ugotoviti in izračunati potrebe po kadrih. Kolikor pa cilji niso operacionalizirani, je tudi nezanesljivo ugotavljanje potreb tistih kadrov, ki so determinirani s socialnimi cilji. To pomeni, da so globalni plani, in njihovo izvajanje, predpogoj za planiranje tistih kadrov, ki niso determinirani zgolj z ekonomskimi zahtevami in tržiščem delovne sile.

Težave našega planiranja so v tem, da cilji niso zadostno operacionalizirani, da so prvotne informacije prepočasne; ali pa jih sploh ni. Tako je prišlo do znanega pojava, da ekonomsko-dogajanje teče mimo plana in da se po izteku plana ne naredi bilanca uspehi-neuspehi. Tehnične možnosti za potrebovalne planiranje se z moderno tehnologijo informacij znatno povečujejo.

Metode načrtovanja kadrov niso zmeraj zanesljive. Prav tako načini zbiranja podatkov o obstoječih potrebah niso zanesljivi. To pa pomeni, da odločitve o izobraževanju ne smejo temeljiti na predvidevanjih in načrtih, do katerih so načrtovalci prišli.

UGOTAVLJANJE POTREB NA OSNOVI RAZLIČNIH METOD

ALTERNATIVA 1: Če vzamemo za enostavno metodo rast družbenega proizvoda kot indikatorja rasti strokovnih kadrov, izhajamo iz predpostavke, da mora število strokovnih kadrov naraščati vzporedno s porastom družbenega proizvoda. Če izhajamo iz dejstva, da znaša v Sloveniji povprečna stopnja rasti 7 %, potem naredimo iz tega preprost zaključek, da bi moralo za 7 % rasti tudi število kadrov z visoko izobrazbo. Na osnovi te alternative bi potrebovali leta 1985 približno 5000 strokovnjakov-diplomantov, za kar očitno naše visoko šolstvo ni sposobno.

ALTERNATIVA 2: Poglejmo, koliki kadrov potrebujemo z visoko izobrazbo na osnovi metode, ki jo uporablja Republiški zavod za zaposlovanje. Zavod zbira: tekoče potrebe po vseh vrstah kadrov, kratkoročne letne potrebe, skupaj z zavodom za plan je v letu 1972 ugotovil srednjeročne potrebe do leta 1975.

Zavod dobi podatke o potrebah neposredno iz delovnih organizacij. To pomeni, da je metoda zanesljiva, v kolikor je metoda beleženja, prognoziranja in planiranja kadrov v delovnih organizacijah zanesljiva. Izkušnje iz sveta kažejo, da ta metoda ni zanesljiva. Ta alternativa je zelo realna. Po tej alternativni bi moralo visoko šolstvo povečati število diplomantov vsako leto za okoli 25 %.

ALTERNATIVA 3: Republiški zavod za zaposlovanje in Zavod za planiranje SRS sta z isto metodo uveljavljala potrebe po kadrih z visoko izobrazbo do leta 1975. Delovne organizacije so sporočale potrebe od leta 1972 do 1975 in opravek imamo s štiriletno projekcijo. Za leto 1975 znaša potreba po kadrih kar 12.702. Kot je ugotovljeno, bi morala znašati stopnja rasti diplomantov z visoko izobrazbo kar 42 %. Torej je letna potreba po 3000 diplomantih z visokošolsko izobrazbo, slovenske-VŠ pa jih producirajo le nekaj čez tisoč.

Primanjkovalo bo kar: 1.085 pravnikov, 2.383 ekonomistov, 626 gradbenikov, 741 strojnikov, 340 elektrotehnikov (šibki in jaki), 661 zdravnikov, 137 inženirjev kemije in kemijske tehnologije. Ugotovimo lahko, da primanjkljaj ni enakomerno razporejen. To dokazuje, da na osnovi tržišča ne bomo dosegli ravnotežja med ponudbo in povpraševanjem. To se doseže le z alegoričnimi načrti.

ALTERNATIVA 4: Tudi same fakultete ugotavljajo, kakšne so potrebe po njihovih diplomantih. „Faksi“ pri tem ugotavljanju uporabljajo zelo

različne pristope. Nekateri so oprti na petletni plan razvoja, oziroma na razvoj tiste panoge. ... Zanimivo je, da nekatere fakultete nimajo nobene predstave o tem, kolikšne bodo potrebe po kadrih njihove fakultete. Ravnavajo se po zakonu ponudbe in povpraševanja. Potrebe, ki jih izračunamo iz teh potreb „faksov“ za produciranje, bi naj v letu 1975 porasle v povprečju za 203 %.

ALTERNATIVA 5: Vsaka družba, ki ni zaprta, se primerja z drugimi, da tako ugotavlja, kje se nahaja v svojem razvoju. Če družba ocenjuje razvoj le po svojih kriterijih, lahko ugotovi zelo velike uspehe. Če pa to primerja z mednarodnimi standardi, se lahko zgodi, da so uspehi sila majhni. (Nekdo je dejal, da so izum atomske bombe, pristanek na Luni in vse velike inovacije, v prvi vrsti rezultat organizacije in šele potem rezultat znanja in kapitala).

Osnovni cilj pri planiranju kadrov je: doseči ravnotežje med potrebami ekonomije in izobraževalnim sistemom. Operativno to pomeni: pdnudba mora biti v skladu s povpraševanjem.

ALI JE POTREBNA EKSPANZIJA SLOVENSKEGA VISOKEGA ŠOLSTVA?

Različne metode, pristopi pri ugotavljanju potreb po kadrih z visoko izobrazbo so nam pokazali, da potrebujemo in bomo potrebovali znatno več kadrov, kot jih lahko dajejo slovenske visokošolske izobraževalne institucije na sedanji stopnji razvoja. Ekspanzija visokega šolstva pa je tudi povezana z ekspanzijo srednjega šolstva, ki je bila nekaj časa zelo ugodna, sedaj pa so se trendi obrnili. Srednje šole že predstavljajo ozko grlo za ekspanzijo visokega šolstva. Poleg vsega pa moramo upoštevati še to, da vsi tisti, ki diplomirajo v Sloveniji, ne ostanejo le doma, temveč odidejo v druge republike etc.

Organizacijsko je večjo ekspanzijo visokega šolstva možno izvajati v okviru dveh alternativ:

- I. okvir ljubljanske-univerze in
- II. okvir mariborske-univerze.

Eno samo nacionalno univerzo je težko spreminjati in reformirati, ker vsaka monopolna organizacija teži k zaprtju. Od zunaj je pa univerzo težko izpreminjati. Univerze se v svetu najlažje in najhitreje spreminjajo in reformirajo, če imajo ob sebi konkurenčne univerze.

Z ekspanzijo VŠ v Mariboru bi se tako ustvarili kooperativni in tekmovalni pogoji med dvema univerzama, ki bi bili obema v korist. V kolikor bo mariborska univerza postala mariborska; „štajerska“ (lokalna) univerza, ki se bo kadrirala zgolj iz ozkega lokalnega okvira, bo postala prav tako ozko zaprta, kot so vse jugoslovanske-univerze.

METODOLOGIJA PLANIRANJA KADROV

Pri tem planiranju se najpogosteje uporabljajo naslednje tri metode:

1. projekcija trendov;
2. anketna metoda;
3. ekonomska metoda;

Veliko vlogo pri planiranju kadrov ima tudi tržišče. Če uporabljamo trg pri predvidevanju, pomeni, da se naslanjamo na zakon ponudbe in povpraševanja. Le to lahko (relativno) uspešno uporabijo industrijske delovne organizacije. V kolikor pristanemo na vlogo tržišča pri planiranju kadrov, pričakujemo, da bomo avtomatično dosegli ravnotežje med ponudbo in povpraševanjem. Torej sledi, da se bodo ljudje učili poklicev, za katere je na trgu največje povpraševanje. TO, pa zaradi deinformiranja potrošnikov ne funkcionira.

Na takšno ravnotežje ponudbe povpraševanja vplivajo tile činitelji:

1. avtonomni činitelji; 2. časovna zakasnitev glede možnosti izpolnitve potrebe po delovnih poklicih in profilih; 3. nadomestitve v poklicih; 4. tehnološke spremembe.

LITERATURA: Jerovšek – Potrebe po kadrih. . .

Možina, Jerovšek, Makarovič – Socialni razvoj Slovenije, Pavlin – Diplomanti ljubljanske univerze in „potrebe po. . . Zlatko Križan

ZA ODPRAVO VISOKOŠOLSКИH IZPITOV

(nadaljevanje iz prejšnje številke.)

Naš kritični zapis o visokoškolskem izpitu se bliža koncu. S precejšnjim zadovoljstvom ugotavljam, da je pisanje doseglo svoj namen, saj se mi kar naprej dogaja, da se okrog mene vsi pogovarjajo o izpiti. Nekateri terjajo, naj takoj obrazložim svoje dokončno stališče, ali je sploh možno nadomestiti visokoškolski izpit. Na vsak način bom to tudi storil, ker bi me sicer lahko obsodili zaradi razburjanja javnega mnenja. Vendar pa predlagam, da v pričujočem sestavku še prej orišemo kratko zgodovino izpita. Sklep torej sledi prihodnjič.

Cemu sploh koristijo historične digresije, ki jih t. i. „humanisti“ tako radi počenjamo in ki so „tehnikom“ poklicno odvratne? Vsem nam omogočajo, da pretehtamo svoje lastno postopanje in morda doženemo, kam nas to postopanje vodi. Marsikatero napako in stranpot bi si lahko prihranili, če bi se večkrat pozanimali, ali ni kazni zanj plačal že kdo drug pred nami. To isto velja tudi za metode in oblike preverjanja znanja.

O neke vrste izpiti, predvsem fizične, pa tudi duhovne spretnosti lahko govorimo že v antiki, torej pred pojavom same šole, vendar so to od naših izpitov tako različni postopki, da je najbolje, če jih ne spravljamo v nobeno medsebojno zvezo.

Načrtno izpraševanje je dete srednjega veka in izhaja zelo jasno iz šolske dokumentacije 15. stol. Takrat se pojavijo prvi pravilniki o organiziranju izpitov, o pohvalah, nagradah in grajah. Od samega začetka to na visokih šolah ni le examen ampak examen rigorosum. To je bila torej strašno stroga stvar, pred katero so študentje trepetali od prvega dne študija dalje.

Poznale so pa te naše prauiverze tudi še neko drugo obliko preverjanja znanja, ki je bila takrat celo močnejše zastopana. To so bile javne znanstvene razprave – disputatio. Na teh disputacijah je tekla beseda o določeni knjigi ali predavanju: v diskusiji so se postavljala vprašanja in oblikovali odgovori, osporavale so se nasprotnikove teze in dokazovali lastni argumenti. In tega ni nihče počel kar tako „v tri dni“, pač pa si je študent po tej poti pridobil naslov magister artium.

Zanimivo je, da smo od teh dveh začetnih oblik preverjanja študentovega znanja, na današnjih visokih šolah ohranili tisto slabšo – namreč examen.

29. avgusta 1518 je v Wittenbergu praeceptor Germaniae Melanchthon prebral svoj nastopni govor „De corrigendis adolescentiae studiis“ in s tem postavil temelje t. i. saksonskega šolskega reda, ki so ga hitro sprejele vse nemške dežele. Melanchthon je postavil semestralno organizacijo visokega šolstva ter zahteval opravljanje izpitov ob koncu vsakega semestra. On je tudi uvedel „katalog“ kot prvo obliko visokoškolskega spričevala.

Spet je zanimivo, kako današnje visoko šolstvo togo vztraja pri semesterski strukturi, blagohotno pa je pozabilo, da je to pravzaprav izvorna oblika „kurznega modela“ študija, v katerem se mora vsak predmet zaključiti takoj po predavanjih.

Melanchthonovo načelo je izpopolnil strassburški rektor Johannes von Sturm, ki je uvedel šolske dnevničke, v katerih se je redno spremljalo delo in napredovanje vsakega od študentov. Sturm je s tem vplival tudi na jezuitski Ratio studiorum, ki je v naslednjem stoletju zadominiral v Evropi.

Jezuitorom gre nedeljeno priznanje, da so v šole vpeljali prve sisteme ocenjevanja, namesto semestralnih so uvedli letne izpite in pričeli sestavljati izpitne tabele, oz. t. i. „rang-liste gojencev“. Poleg ustavnih izpitov so pričeli jezuiti praktimirati tudi pismene izpite.

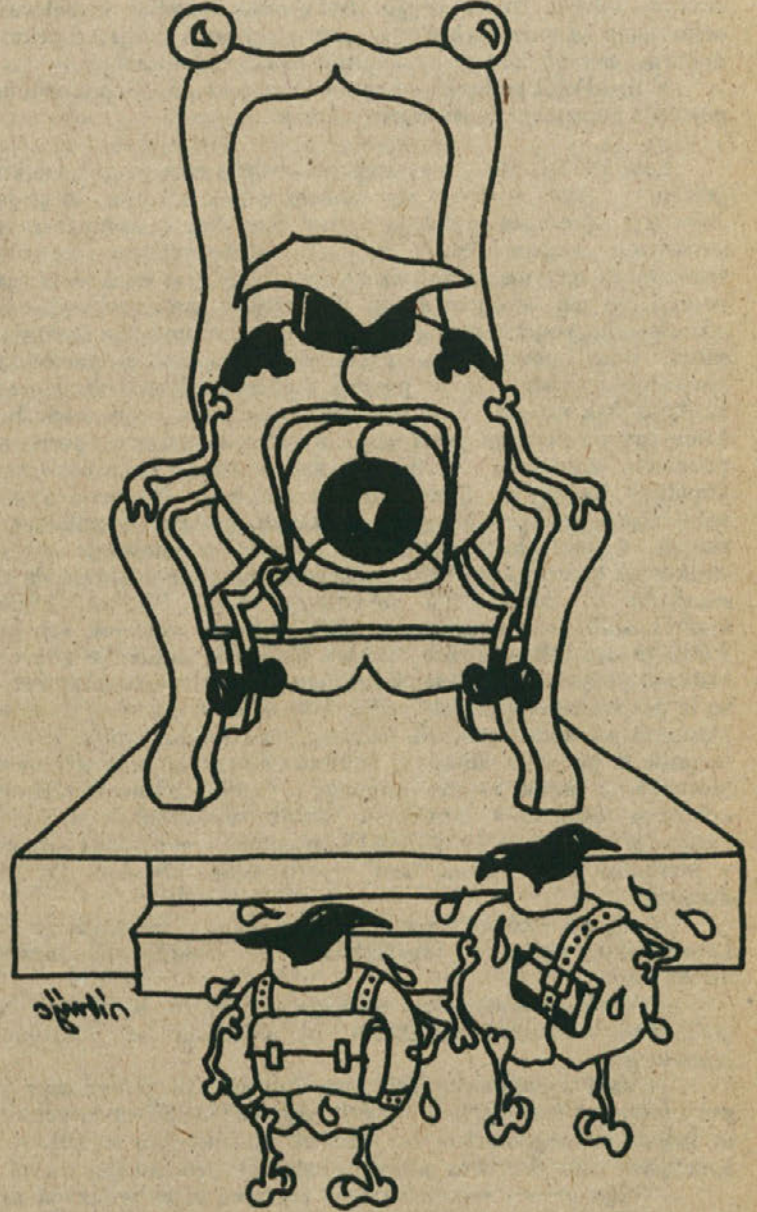
Tudi Jan Amos Komensky se ni mogel izogniti obravnavanju izpita. V poglavju O akademiji v svoji Veliki didaktiki je Komensky zastavil vso svojo avtoriteto za objektivni komisijski izpit, ki se mora ponavljati toliko časa, „dokler se ne pokaže, da zna kandidat presojeti stvari modro in zares temeljito“. Danes je komisijski izpit hudo redka zadeva na naših visokih šolah.

V 18. in še posebej v 19. stoletju je povsem prodrli numerični sistem ocenjevanja. Spočetka je bil vsak študent deležen ene same (danes bi rekli kompleksne) ocene, ki se je nanašala na vse predmete. Kasneje so uvedli oceno za vsak predmet posebej. Na pohodu so Herbartovci, ki jih v prvi vrsti zanima kvantiteta znanja oz. sposobnost memoriranja. Pedagogi

postanejo obsedeni od numeričnega ocenjevanja, podobno tistim, ki dandanašnji na naših visokih šolah delijo ocene z dvema decimalnkama.

Ker pa pedagogi le niso vsi zmešani, se je zelo hitro pojavila reakcija na hipostaziranje numeričnih ocen. Že v prejšnjem stoletju se začne gibanje delovne pedagogike, ki zahteva opisno ocenjevanje.

Leta 1864. pa se po zaslugi G. Fisherja pojavi še ena metoda. Fisherju je prišlo na misel, da bi preštel pravilne in napačne odgovore v vprašalniku, ki so ga izpolnili študentje in na

ta način določil ocene. Prava ekspanzija te metode pa nastopi v tridesetih letih našega stoletja in traja še danes. Na ameriških univerzah uporabljajo kakih 4.000 verificiranih testov. Tako kot pri vsaki metodi preverjanja znanja tudi pri testih beležimo brez števila prigovorov in kritik.

Sedaj pa je že tudi nastopil čas, da izpit postane predmet posebnega znanstvenega interesiranja. Francoskega psihologa Pierona štejejo za utemeljitelja dokimonologije, znanosti, ki želi dognati najbolj objektivnejše oblike izpraševanja in ocenjevanja.

OBRAZLOŽITEV IN UTEMELJITEV

samoupravnega sporazuma o združitvi v univerzo Maribor (predlog)

Samoupravni sporazum o združitvi v univerzo Maribor je zasnovan na načelih ustave SR Slovenije, določilih novega zakona o visokem šolstvu in dosedanjih pozitivnih izkušnjah delovanja združenja visokošolskih zavodov v Mariboru.

O preambuli in temeljnih načelih so izražena osnovna idejnopolitična izhodišča delovanja univerze Maribor ter našete glavne naloge, ki jih bodo v univerzo združene visokošolske delovne organizacije reševale sporazumno zato, da bi naložene jim družbene naloge lahko opravljale čimbolj učinkovito in kvalitetno.

Drugo in tretje poglavje podrobneje določata samoupravno organizacijo univerze – svet univerze, svet samoupravne kontrole, habilitacijska komisija, izvršilne organe sveta in poslovodni odbor – sestav posameznih organov in njihove naloge. Pri tem je dosledno izpeljano načelo 55. člena ustave SR Slovenije in določila zakona o visokem šolstvu, da opravljajo visokošolske temeljne in delovne organizacije in univerza kot enakopravni partnerji delegati delavcev dopisnic, delegati študentov podpisnic in delegati uporabnikov.

V nadaljnjih poglavjih so ustrezno urejena druga vprašanja in postopki pomembni za delovanje univerze.

Leta 1959 je bila v Jugoslaviji postavljena zahteva po temeljiti preosnovi šolstva v okviru kompleksne šolske reforme, ki jo je določeneje opredelila resolucija zvezne skupščine o izobraževanju strokovnih kadrov leta 1960. Takratne osnovne zahteve visokošolske reforme so bile: široka demokratičnost visokošolskega sistema, ki naj omogoči študij do najvišjih možnosti vsakemu sposobnemu; stopnjevanje kot študijski sistem; inverzija študijske snovi; tesna povezanost visokošolskih zavodov s parabniki visokošolskih kadrov in še posebej z gospodarstvom; obrnjenost visokošolskih zavodov k družbenim problemom; večja udeležba študentov pri vodenju posameznih zavodov in univerze; poseben poudarek izrednemu študiju, ki naj omogoči že zaposlenim dopolniti izobrazbo. Severozahodne Slovenije in njeno staro industrijsko središče Maribor sta zaradi posledic specifičnega razvoja v preteklosti čutila vse oostrejšo pomanjkanje višjih strokovnih kadrov. Leta 1959 opravljena anketa je pokazala, da je manjkalo v gospodarstvu takratnega okraja Maribor 1.800 visokošolskih strokovnjakov, v višjih razredih osnovnih šol pa 1.000 predmetnih učiteljev. Takšen kadrovski deficit je gotovo bistveno prispeval k splošnemu zaostajanju celotne pokrajine. Zato so iz gospodarstva prihajale vedno bolj odločne zahteve, da je v Mariboru potrebno ustanoviti ustrezne visokošolske zavode. In ker so prišle te ponovne pobude iz Maribora v času, ko smo se tudi v Sloveniji na osnovi zvezne resolucije o vzgoji strokovnih kadrov odločneje usmerili k hitrejšemu šolanju visokošolskih strokovnjakov, je bilo v letih 1959–1961 s posebnimi republiški zakoni v Mariboru ustanovljenih šest visokošolskih zavodov. To so današnje:

– Visoko ekonomsko-komercialna šola s specializacijo v komercialno, finančno, organizacijsko in tehniško-ekonomsko usmeritvijo;

– Visoka tehniška šola s strojnimi, elektro, kemijskim in gradbeno-komunalnim oddelkom in odsekom za tekstilno tehnologijo.

– Višja agronomska šola ima oddelek za tehnologijo s pospeševanjem kmetijstva z usmeritvami: poljedelško-živinorejsko in sadjarsko-vinogradniško, ter oddelek za kmetijsko strojništvo. Kmetijstvu dana družbena prioriteta narekuje njen nadaljnji razvoj.

– Višja pravna šola izobražuje pravniko in se pripravlja na organizacijo druge stopnje študija z usmeritvijo na gospodarsko in samoupravno pravo.

– Pedagoška akademija, ki je bila ustanovljena kot 4-letna visoka šola, skrbi za vzgojo učiteljev za vsa predmetna področja v osnovni šoli in se presnavlja v sodoben pedagoški center.

– Višja stomatološka šola je bila leta 1969 ukinjena.

– S posebnim zakonom (Ur. list SRS št. 14/61) je bilo ustanovljeno združenje visokošolskih zavodov, ki je povezovalo vseh šest novo ustanovljenih visokošolskih zavodov, ter je z zakonom dobilo v principu enake pravice in dolžnosti, kot jih je imela univerza in njen rektorat do vključenih fakultet.

– Leta 1971 se je v združenje visokošolskih zavodov v Mariboru vključila tudi današnja Visoka šola za organizacijo dela iz Kranja, ki se usmerja v razvijanje organizacijskih znanosti povezanih z računalništvom in informatiko.

Našteti šest visokošolskih delovnih organizacij, povezanih sedaj v združenje visokošolskih zavodov v Mariboru, se je odločilo, da se na osnovi 40. člena ustave SR Slovenije in 9. člena zakona o visokem šolstvu s samoupravnim sporazumom združijo v novo slovensko univerzo Maribor. Prostovoljno se jim je priključila še visokošolska in študijska knjižnica v Mariboru. Ker 9. člen določa, da „se visokošolske delovne organizacije obvezno združujejo v univerzo“, je torej samoupravni sporazum imenovanih visokošolskih delovnih organizacij v univerzo Maribor s pravnega vidika le realizacija citiranega zakonskega določila. Če pa upoštevamo dosednji razvoj visokega šolstva v Mariboru, potem pomeni samoupravni sporazum o univerzi Maribor logičen nadaljnji korak v njegovem petnajstletnem razvoju. Naj o tem spregovori nekaj podatkov.

Trditi smemo, da so bile visokošolske delovne organizacije, ki se s samoupravnim sporazumom združujejo v univerzo Maribor, ustanovljene zaradi potreb in na zahtevo združenega dela ter vsebinsko in organizacijsko zasnovane na smernicah visokošolske reforme iz leta 1960. Utemeljenost njihove ustanovitve in interes za tovrstni (stopnjevani) študij je pokazalo VISOKO ŠTEVILO VPISANIH ŠTUDENTOV, saj se je že v drugem letu (leta 1960) delovanja visokošolskih zavodov v Mariboru vpisalo 3.310 študentov, od tega 842 rednih in 2.228 izrednih oziroma študentov ob delu. V študijskem letu 1974/75 pa je v vseh šestih šolah vpisano nekaj nad 8.000 študentov (kar pomeni štirikrat več kot je imela leta 1939 vseh študentov univerza v Ljubljani). Tudi letos prevladujejo študentje, ki študirajo ob delu. V vsem petnajstletnem obdobju se je na podpisnice samoupravnega sporazuma vpisalo nad 40.000 slušateljev, med njimi je večina – okrog 60 % – izrednih, kar je sploh značilnost mariborskega visokošolskega središča.

Samoupravni organi in učitelji so uvideli izredni družbeni in socialni pomen IZOBRAŽEVANJA OB DELU in so zato tem študentom namenili posebno skrb. Organizirali so sekcije in centre izrednega študija širom Slovenije (v letošnjem letu jih deluje 33), kjer dobivajo izredni študentje razne oblike študijske pomoči. Marsikdo bi nikoli ne pridobil višje izobrazbe, če bi te pomoči ne bilo. Tako je visokovšolski študij približan zaposlenim in realiziran je vsaj delno princip policentričnosti visokega šolstva. Seveda terja takšno delo od učiteljev izjemne napore, saj ga opravljajo poleg dela z rednimi študenti in često v dela prostih dnevih. V štud. letu 1973/74 je bilo 70 % študentov, ki študirajo ob delu, iz gospodarskih dejavnosti (42,7 % iz industrije), 11,3 % iz kulturno-prosvetno-socialne dejavnosti, ostali pa iz državne uprave in drugih dejavnosti.

Visoka ekonomsko-komercialna šola in pedagoška akademija sta poleg centrov za izredni študij organizirali v Celju tudi posebne (detaširane) oddelke rednega študija, s čemer se uveljavlja policentrični razvoj visokega šolstva v SR Sloveniji.

PO REGIONALNI STRUKTURI vseh študentov imajo visokošolske delovne organizacije v Mariboru povsem vseslovenski značaj. Nekajletna poprečja kažejo po regijah naslednjo podobo: Koroško-štajerska 34 %, Podravske-pomurska 13 %, Zasavska 15 %, Ljubljana 13 %, Gorenjska 11 %, Dolenjska 4 %, primorsko-notranjska 8 %, druge republike 8 % in druge države 0,3 %.

PO SOCIALNI STRUKTURI izhajajo študentje iz družin delavcev v gospodarstvu 42 %, delavcev v družbenih službah 25 %, kmetov 8 %, obrtnikov 3 %, upokojencev 8 % itd.

Po predhodni izobrazbi ima med rednimi študenti 40 % gimnazijo in 55 % srednje strokovne šole. Med izrednimi študenti absolutno prevladujejo absolventi srednjih strokovnih šol (80 %). Okrog 4 % doslej vpisanih študentov je delalo sprejemni izpit, ker niso imeli srednje izobrazbe. Praviloma so to uspešni študentje.

ŠTEVILO DIPLOMANTOV naših šol v zadnjih letih narašča hitreje kot se povečuje število študentov. Tako je šest podpisnic samoupravnega sporazuma dalo 1969. leta 600 diplomantov, 1971. leta 897, 1973. leta 1518 in leta 1974 1423 (I. + II. stopnja) diplomantov. Skupaj so v petnajstletnem delovanju dale nad 11.000 diplomantov, kar pomeni 38 % vseh diplomantov, ki jih je dalo 26 sedaj delujočih visokošolskih delovnih organizacij v Sloveniji po osvoboditvi in nad 40 % diplomantov, ki so jih dale vse slovenske visokošolske delovne organizacije v času od 1961 leta naprej, ko so iz Maribora prišli prvi visokošolski strokovnjaki. V obdobju 1971–1973 je delež Maribora pri diplomantih prve stopnje 55 %, pri diplomantih prve stopnje iz vrst študentov ki študirajo ob delu pa celo 68 %. Med dosedanjimi diplomanti je 2.700 ekonomistov in 300 diplomiranih ekonomistov, pa tudi že prvi magistri ekonomije; 2.200 tehničnih inženirjev raznih strok, 1.400 predmetnih učiteljev, 600 inženirjev agronomije, 900 pravnikov in nad 2.000 organizatorjev dela. Večina diplomantov prve stopnje se zaposli. Delovne organizacije jih zaradi njihove

uporabnosti rade sprejemajo. Manjši del nadaljuje študij na drugi stopnji. Praviloma dosega ti študentje pri nadaljevanju študija vsaj takšne študijske rezultate kot tisti, ki so začeli študij na fakulteti.

UČNI KADRI – Učitelji, znanstveni delavci in asistenti – so temeljni pogoj za razvoj visokošolskih dejavnosti. Večina sedanjih visokošolskih učiteljev, ki delujejo na šolah podpisnicah sporazuma, je prišla na to delo iz gospodarskih in drugih delovnih organizacij. Prinešene delovne izkušnje so ob pedagoškem in organizacijskem delu na šolah izpolnjevali z dopolnilnim študijem za dosego akademskih stopenj. V študijskem letu 1974/75 dela na šestih šolah 168 rednih in 97 pogodbenih učiteljev ter 47 rednih in 15 pogodbenih asistentov.

Med rednimi učitelji je 44 doktorjev znanosti in 37 magistrstov in specialistov; 43 jih pripravlja doktorat in 34 študira na tretji stopnji. Večina teh bo zaključila do konca leta 1976.

Učitelji in sodelavci aktivno delajo na strokovnem in znanstveno-raziskovalnem področju. Doslej so objavili okrog 500 samostojnih knjig, učbenikov in razprav v domačem in tujem revijalnem tisku; z nad 200 referati so sodelovali na simpozijih in kongresih doma in v tujini; izdelali so nad 1000 tehničnih elaboratov, ekspertiz, recenzij in strokovnih člankov. Skupni bibliografski podatki obsegajo okrog 4000 enot. Visoka ekonomsko komercialna šola izdaja revijo „Naše gospodarstvo“ in posebno „ekonomsko-komercialno knjižnico“ (izšlo je že 30 knjig), visoka šola za organizacijo dela izdaja revijo „Moderna organizacija“, Zdrženje pa revijo „Časopis za zgodovino in narodopisje“. Posamezne šole so izdale zbornike razprav. Mnogi učitelji stalno ali občasno sodelujejo kot strokovni svetovalci v gospodarskih organizacijah. Med učitelji so mnogi aktivni družbenopolitični delavci, ki delujejo v oblastnih organih, družbenopolitičnih organizacijah in strokovnih društvih od občine do federacije. Med rednimi učitelji in sodelavci je 40 % članov ZKS.

ZA STROKOVNO LITERATURO IN INFORMATIKO skrbi visokošolska in študijska knjižnica z okoli 200.000 knjižnimi zvezki predvsem humanistične literature. Sicer pa imajo posamezne šole svoje dobro opremljene specializirane knjižnice (npr. tehniška, ekonomska).

ZA STUDENTSKI STANDARD skrbijo študentski domovi. V treh novo zgrajenih stolpičih je 664 postelj, v posebnem objektu pa še študentska menza, zdravstvena ambulanta in prostori za obštudijske dejavnosti. Kapaciteta obstoječih domov je občutno premajhna. Pripravljena je lokacija za nove domove s kapaciteto 800–1000 postelj; izdelani so načrti in v teku so priprave za gradnjo novega objekta.

MATERIALNA BAZA ŠOL – predavalnice, laboratoriji, delavnice – postaja neustrezna kljub nekaterim novim zgradbam zaradi hitrega naraščanja števila študentov in premajhnega vlaganja v preteklosti. Dovolj velike in sodobno opremljene prostore ima le visoka ekonomsko-komercialna šola; pedagoški akademiji je izobraževalna skupnost SR Slovenije odobrila finančna sredstva, tako da bo junija lahko začela z gradnjo nove stavbe. S pridobitvijo novih prostorov pedagoške akademije bodo ustvarjeni pogoji za ustrezno rešitev prostorov višje pravne šole. Visoka tehniška šola ima sicer sodobno opremljene prostore, ki pa so prenapoljeni, tako da nujni nadaljnji razvoj šole terja tudi nove prostore. Nove prostore potrebuje tudi visoka šola za organizacijo dela v Kranju. Prostorske probleme višje agronomске šole bo mogoče rešiti z ustrežnejšo porazdelitvijo prostorov sprazumno z ostalimi koristniki zgradbe. Novo zgradbo bo morala dobiti v bližnji bodočnosti tudi visokošolska in študijska knjižnica, ki bo v nekaj letih povsem natrpala svoje sedanje prostore, k čemer je še dodatno prispevala naloga čuvanja drugega izvoda vseh slovenskih tiskov. Nakazane potrebe po novogradnjah pa seveda niso posledica preraščanja sedanjega združenja v univerzo, temveč jih narekuje stalna rast števila študentov, kar pa je v skladu z našim programiranim razvojem.

Prikaz petnajstletnega razvoja in doseženi rezultati visokošolskega središča v Mariboru opravičujejo trditev, da pomeni samoupravni sporazum o združitvi v univerzo Maribor normalen razvojni proces živega visokošolskega organizma, ki ne želi stagnirati. Hkrati pa pomeni takšna preobrazba vzpodbudo dosežanim prizadevanjem in trdno osnovo za realizacijo v dolgoročnem družbenem razvoju SR Slovenije postavljenih nalog, kjer med drugim piše: „Do leta 1985 bo višji in visokošolski študij postopoma zajel okvli četrtino prebivalstva med 19. in 24. letom starosti“. To pa pomeni podvojiti število rednih študentov ter temu primerno povečati tudi kapacitete visokošolskih delovnih organizacij.

Visokošolski zavodi v Mariboru so se na preobrazbe njihovega združenja v univerzo že nekaj let organizirano pripravljali. Samoupravni organi so že leta 1972 sprejeli „Razvojni načrt do leta 1975“ in „Razvojni projekt do leta 1985“. Na osnovi teh dokumentov je bila leta 1973 izdelana študija „Vsebinska zasnova in organizacijski model univerze v Mariboru“, ki vsebuje poleg prikaza dosedanjega razvoja tudi temeljne smernice vsebinskega in organizacijskega modela nove univerze. Po tem dokumentu je predvidena univerza v Mariboru zasnovana kot samoupravna skupnost visokošolskih temeljnih in delovnih organizacij, ki jo upravljajo delegati visokošolskih delavcev, študentov in porabnikov, ki so nad delom določene visokošolske temeljne organizacije še posebej zainteresirane, tako zaradi vzgoje kadrov kot tudi zaradi raziskovalnega dela. Tako se naj prek visokošolske temeljne ali delovne organizacije ustvarja najtesnejša povezava z združenim delom in podlaga za enakopravno menjavo raznih vrst del, ustvarjajo se naj novi samoupravni socialistični družbeno ekonomski odnosi.

V temeljnih smernicah vsebinskega dela univerze Maribor smo zapisali:

„Uresničiti želimo zahtevo, da mora univerzo prevevati socialistična idejnost, ki pomeni dejansko realizacijo marksističnega pogleda na svet in družbo; znanstvenost, ki naj odkriva zakonitost in dialektiko o razvoju narave, družbe in človekovega mišljenja ter socialistično samoupravno organiziranost, ki zagotavlja takšno upravljanje visokošolskih zavodov, da bodo pri njem ustrezno svoji vlogi enakopravno sodelovali delavci visokošolskih zavodov, študentje in delegati širše družbene skupnosti, predvsem pa delegati porabnikov kadrov. Posebej morajo biti ustvarjeni pogoji za ustvarjalno sodelovanje učiteljev in študentov kot dveh enakopravnih subjektov v pedagoško-raziskovalnem delu. Univerza mora delovati v skladu z enotnimi idejnimi osnovami in razredno usmeritvijo samoupravne socialistične družbe, biti mora obrnjena k naši stvarnosti, odsevati jo mora v vseh njenih splošnih in specifičnih potezah. Pod splošnim mislimo na našo socialistično samoupravno družbo z vsemi njenimi revolucionarnimi prizadevanji in že doseženimi velikimi uspehi, kakor tudi z njenimi protislovji in težavami.“

Ker smo ocenili marksistično izobraževanje in socialistično idejnost za nepogrešljivi osnovi vsebine visokošolske pedagoško-raziskovalne dejavnosti, smo že leta 1973 ustanovili Center za marksistične študije, ki naj bo nosilec prizadevanj na tem področju.

V našem projektu smo se zavzeli za realizacijo načela, da naj bo visokošolski študij kot del permanentnega vzgojno izobraževalnega procesa tesno povezan v sistemu usmerjenega šolstva z združenim delom. Resne oblike študija ob delu ostajajo ena od temeljnih nalog vseh v univerzo vključenih delov. Z razvijanjem in poglobljanjem raznih oblik progremiranega, individualnega in skupinskega študija ter uvajanjem mentorstva naj postane visokošolski študij učinkovitejši in kvalitetenjši. Upoštevač naše lastne pozitivne izkušnje hočemo ohraniti in nadalje razvijati stopnjevani študij kot temeljni organizacijski princip in ga izvajati povsod, kjer se stopenjski študij kaže racionalen in ga je mogoče izvajati. Opredelili smose za sproščene, dinamične prilagodljive, po potrebi pa tudi interdisciplinarne zasnovane študijske programe, sestavljene iz treh delov: obvezni temeljni predmeti, obvezni izbirni strokovni predmeti in neobvezni izbirni predmeti.

Posebej želimo poudariti, da preosnova sedanjega združenja visokošolskih zavodov v Mariboru v univerzo Maribor sama po sebi ne terja nobenih novih finančnih sredstev. Del dejavnosti tajništva združenja – bodočega tajništva univerze – financira sedaj po posebni pogodbi izobraževalna skupnost SR Slovenije. Del sredstev pa po sporazumu dajejo v združenje vključene visokošolske delovne organizacije. In tako bi naj bilo tudi v bodoče.

Ob koncu želimo z zadovoljstvom ugotoviti, da se temeljne smernice vsebinskega in organizacijskega modela nove slovenske univerze v Mariboru, ki smo jih izdelali že leta 1973, v vseh osnovnih postavkah povsem skladajo z načeli ustave SR Slovenije in z zahtevami novega visokošolskega zakona. Samoupravni sporazum o združitvi v univerzo Maribor pa pomeni enega od temeljnih pogojev, da bomo zahteve novega zakona o visokem šolstvu po temeljiti preobrazbi visokega šolstva lahko čimprej in kar se da uspešno uresničili.

Maribor, maja 1975

Za združenje
visokošolskih zavodov v Mariboru
PREDSTOJNIK
dr. Vladimir Bračič

ZA ENAKOPRAVEN DIALOG

Ustavne spremembe so priložnost, da se univerza uresniči takšna kot bi morala biti. Študentu je končno treba dati takšno vlogo v učnovzgojnem procesu, da se bo zares počutil kot enakopraven sodelavec v znanstvenem in učnem delu. Univerza je nedeljiv sestavni element celotne družbe, zato ne smemo pozabiti, da na univerzi izobražujemo ljudi, ki se bodo kasneje vključili v našo socialistično samoupravno družbo, ne pa v katerokoli, abstraktno in imaginarno družbo. Da pa bodo tega zmožni, morajo to družbo dodobra spoznati že med samim učnovzgojnim procesom na univerzi.

Sistem samoupravljanja predpostavlja in zahteva ne le poznavanje ožje stroke, pač pa tudi razumevanje objektivnih družbenih pogojev in zakonitosti. Samoupravna družba je povsem specifičen pojav, zato mora tudi samoupravna univerza vsebovati vse bistvene vrednostne in napredno opredeljene značilnosti te družbe. Zatorej reforma visokega šolstva ni stvar samo zakonske opredelitve, pač pa globlje samoupravne preobrazbe, odprave zastarelih in že zdavnaj neustreznih razmer kot neučinkovitost študija, faktografsko hipertrofijo, anahronizme, hierarhijo odnosov in podobno.

Ko reforma začne ogrožati hierarhični sistem lažnih avtoritet, monopole, cehovsko zaprtost in skupinsko akademistično solidarnost, se jasno pokaže vsa lenoba, malomarnost in nesposobnost nekaterih akterjev univerzitetnega sistema. Zato je povsem razumljivo, da vsaka reforma naleti na ogorčene proteste in poziva v boj za „vrednote, etične norme, delovne zasluge“ ali kakorkoli že hierarhična birokracija poimenuje svoje privilegije.

Reakcije na prve poskuse v recenzijami predavanj kot kritiko visoke šole so potrdile kritične analize o oblastveni akademski strukturi in ideologiji. Medtem, ko so se napredni profesorji in asistenti, ki so obenem tudi dobri pedagogi jasno opredelili za takšen način kritike, pa so s strani profesorjev in asistentov, ki se oklepajo nezasluženih pravic iz njihovega institucionaliziranega statusa, padale pripombe, da gre za zastrupljanje ozračja, dvom v strokovno usposobljenost in podobno. Recenzija predavanj namreč vsaj delno odpravlja slabosti predavateljske („vorlesung“) šole, s tem pa odpravlja tudi privilegije, ki iz takšne šole izhajajo.

Ne bo nas rešila nobena tripartitnost, nobeno sodelovanje v formalnih organih upravljanja, če profesor in študent ne bosta kontaktirala že med samim učnovzgojnim procesom kot enakopravna partnerja, kot misleča subjekta. Demokratizacijo je možno izvesti samo v medsebojnih odnosih z izboljšanjem stikov med profesorji in študenti. Za to pa sta v povsem enaki meri poklicani obe, sedaj ostro ločeni in determinirani strani učnovzgojnega procesa.

ŠTUDENTSKI PROREKTOR

Vse premalo poudarjamo problem spreminjanja študijskih načrtov in programov, sprememb preko katerih lahko najbolj zanesljivo in hitro spremenimo sedanje stanje, skladno z razvojem

in potrebami družbe in znanosti. Organizacijske spremembe so sicer pomembne in lahko začnejo in pospešijo preobrazbo vzgojnoučnega procesa, vendar pa je to daljša in počasnejša pot, ki lahko obenem pomeni tudi nevarnost, da bomo ohranjali staro vsebino v novi obleki.

Samouprava na naših univerzah je bila do sedaj vse preveč drugotnega pomena. Poleg tega da sploh ni bila zajeta v učnovzgojni proces, so bile tudi mnoge oblike samoupravljanja povsem avtomatično vnešene na univerzo, ne glede na specifično dela, vlogo in položaj univerze. Vse to je nujno vodilo do ločevanja študija od druge družbene dejavnosti ter do odtujevanja in samo parcialnega funkcioniranje samoupravnih struktur.

Tako sedaj razlikujemo delovno skupnost univerzitetnih uslužbencev od študentske skupnosti in ostro ločimo učitelja in študenta, kljub temu, da sta oba neločljivo vpeta v isti delovni proces vzgoje in izobraževanja.

Povezava med profesorji in študenti izven učnovzgojnega procesa je nezadovoljiva in teži k vse večji razglašenosti. Večina profesorjev je tolikanj angažirana s strokovnim delom, da jim za pedagoško izpopolnjevanje in kontaktiranje s študenti ostaja bore malo časa, pa četudi je to ena izmed njihovih osnovnih nalog. Objektivni vzrok takega stanja je stalen primanjkljaj učiteljskega kadra in s tem neustrezno kvantitativno razmerje med učitelji in študenti.

Povsem nezadovoljiva je bila do sedaj tudi udeležba študentov v univerzitetnih in šolskih organih upravljanja. Ne toliko zaradi številčne, prisotnosti kot zaradi kvalitete odločanja. Delna rešitev tega problema nezmožnosti enakopravnega odločanja je sedaj nakazana s tripartitnostjo sodelovanja v organih samoupravljanja na šolah in univerzi. Vendar pa bodo vse razprave o reformi univerze obvisle v zraku, in se končavale z utopičnimi modeli in ugotovitvami (produkcija kadrov, tovarna znanja, študent – enakopraven subjekt, itd), če se ne bomo lotili korenitih sprememb v samem učnovzgojnem procesu, to je tam, kjer nastajajo osnovna protislovja, ki vodijo do odtujevanja študenta na univerzi.

Možnost se kaže v tem, da kot protiutež postavimo na najvišjo raven odločanja na univerzo študenta – prorektorja, ki pa bi moral biti globoko zasidran znotraj študentske skupnosti in učnovzgojnega procesa kot osnovnega delovnega procesa na univerzi. Študentski prorektor bi moral biti voljen na študentskih zborih, njegova funkcija pa nikakor ne bi smela postati reprezentativne narave, niti bi se študentski prorektor smel izroditi v enostranskega univerzitetnega uradnika, ki bi skrbel samo za enostavno funkcioniranje univerze.

Njegovo vlogo in udejstvovanje je vsekakor treba točneje definirati, na vsak način pa bi moral predstavljati osnovno komunikacijsko vez med vsemi subjekti učnovzgojnega procesa. Bil bi vrhovni kordinator in izvajalec reforme ter izpopolnjevanja učnovzgojnega procesa, obenem pa tudi nosilec in pobudnik študentskih iniciativ.

Delo bi lahko bilo organizirano preko študijskih komisij na šolah in osrednje študijske komisije pri univerzi. Komisije pa bi bilo treba seveda predhodno usposobiti, tako da bi se lahko kvalificirano spopadle z reformo učnovzgojnega procesa in postale nosilec komuniciranja o študijskih zadevah v študentski skupnosti. Študentska skupnost bi tako, upošteva prednosti in kvalitete

tripartitnega sistema odločanja, lahko postala pomemben element pri reformi učnovzgojnega procesa in uresničevanja modela socialistične samoupravne univerze.

KRIZA UNIVERZITETNEGA KOMUNICIRANJA

Nedvomno ima informacija v svojem bistvu veliko produktivno moč in jo tako nekateri avtorji celo prištevajo med produktijske faktorje. Zato moramo na sredstva komunikacij, ki informacije prenašajo, gledati s posebnega vidika, namreč z vidika industrije zavesti kot usmerjevalca družbenega in ekonomskega razvoja.

Če se pri opazovanju komuniciranja znotraj univerzitetnega sistema omejimo na komuniciranje v učnovzgojnem procesu, opazimo, da je le-to skrženo na minimum, kjer v obliki predavanj vaj ali seminarjev predavatelj podaja informacije – znanje, študent pa ga v veliki večini nekritično sprejema. Povratne vezi, ki je predpogoj za dialog, skoraj ni. Če pa že obstaja, se kaže bodisi v potrjevanju dobljene informacije, bodisi v povsem nebitnih pripombah na njo. Obstoječi študijski sistem niti ne omogoča osvojitve kakršnekoli metode s katero bi študent lahko samostojno percipiral znanje in s tem vsaj delno kompenziral pomanjkanje znanja napram predavatelju, pa je tako prepuščen samemu sebi. Ker je študent obenem še vezan na predpisano učno stvarino, ki jo v veliki večini samodejno potrjuje, sam pa si zaradi svoje nerazvite zavesti ali pomanjkljivega znanja ne more ali noče poiskati druge, lahko trdimo, da komuniciranja v učnovzgojnem procesu praktično ni. Je le distribucija informacij – znanja.

ŠTUDENTJE PIŠEJO SODBO SAMI

Sprejet je novi zakon o visokem šolstvu;

- odgovornost delavcev VTO;
- odgovornost študentov VTO;
- odgovornost delavcev in študentov na VTO.

Zaenkrat še lahko študiramo kako dolgo se nam zljubi, odvisno od interesa posameznika, če imamo denar, pač tako dolgo, dokler nam družba dovoljuje, nam zato daje sredstva (seveda, če jih daje). Pa kljub vsemu je študentsko življenje lepo, saj se lahko razen s knjigo ubadamo še z različnimi posli, bolje rečeno brezdeljem, ki ni nikomur, niti nam ne, naši družbi pa še manj, v korist. Študij pri večjem delu študentov abstrahira dodatno samoupravno aktivnost in družbenopolitično delovanje tako na visokošolskih zavodih, kakor tudi doma, v krajevnih skupnostih, ali kje drugje.

Če študent dvigne glavo, jo največkrat dvigne prepozno, to je takrat, ko ga že udari po žepu, po glavi (mislim topogledno), ko ga profesor, ali kdo drugi, že toliko zmanipulira, da se ubogi predstavnik nadebudne inteligence ne more več ujeti v vrtincu visokošolskega kolovratenja.

Naša družba, predvsem njeni eksponirani predstavniki, ljudje, ki jih te stvari primarno prizadenejo, ali pa bi jih vsaj morale, že več kot desetletje pišejo različne strokovne analize o študijskih uspehih pri nas; koliko študentov doštudira, kolikšen je pri tem osip ipd. Procentualno izživiljanje in analiziranje je vsekakor potrebno, vendar od te potrebe naprej ni bilo storjenega nič koristnega. Morda lahko trdimo celo to, da je tako, kot marsikateri drugi veji politične dejavnosti, tudi demokratičnim odnosom v visokem šolstvu na široko odprla vrata šele pred letom sprejeta nova ustava SFRJ. Torej manjkal je uzakonjeni akt, ki bi naj preprečil različne nepravilnosti, ki so se, in ki se dogajajo v visokem šolstvu ter vanj vnesel demokratične, revolucionarne spremembe, skladno z razvojem naše samoupravne, socialistične družbe.

Po predlogih razpravah je bil sprejet novi zakon o visokem šolstvu. Ker so o sami vsebinski zasnovi zakona piše mnogo na drugih mestih, bi se omejili samo na eno pomembnost, ki iz novega zakona o visokem šolstvu nedvomno izhaja. To je medsebojna odgovornost činiteljev izobraževalnega procesa, ki, v kolikor želimo skorajšnjo konkretizacijo, mora biti zelo močno izražena.

Za študente prinaša novi zakon o visokem šolstvu dosti bistvenih, pa tudi nebitvenih novosti, prav tako tudi za profesorje. Študentom je z novim zakonom dana možnost, enakopravnih soupravljalcev v študijskem procesu (kar sicer izhaja iz ustave

Tudi v komuniciranju izven učnovzgojnega procesa, znotraj univerzitetnega sistema, je itucija podobna. Omejimo se na – pri nas najbolj razširjeno sredstvo komunikacij – tisk. Študentski listi, informatorji, obvestila ne služijo komunikaciji, temveč jo deloma celo preprečujejo. Ne zagotavljajo namreč povratne zveze med oddajnikom informacij – piscem in sprejemnikom informacij – bralcem. In če vemo, da je odziv bralcev skoraj enak ničli in zreduciran na bolj ali manj nepomembne vesti podobne „pismom bralcev“ v bulvarskih časopisih, lahko trdimo, da tudi tisk ni sredstvo komunikacij pač pa sredstvo distribucij informacij. Bralec je povsem odvisen od tiska koliko in kakšne informacije mu bo ta ponudil. Povratna zveza je, povedano s tehničkim jezikom, znižana do minimuma v skladu s sistemom. Tisk mora nuditi še ravno toliko informacij določene kvalitete, da ne pride v spor z institucijo, kateri je podrejen in s študentsko javnostjo, kateri pa deloma sam oblikuje zavest, vsaj na tistem področju, na katerem ima monopol nad informacijami.

Takšno stanje nujno vodi do depolitizacije in pasivnosti študentskih množic, ki jo povečuje še nezadostno in krmežljivo izvajanje delegatske principa znotraj organizirane študentske mladine.

Namesto, da bi študentski delegati bili glasniki sredine, ki jih voli, se kaj kmalu izrode v transmisijo nadrejenih forumov, začno delovati na svojo roko in izgube kontakt z ostalimi študenti. Učinkovito medsebojno obveščanje pa je osnovni predpogoj, če hočemo, da bo samoupravljanje zaživelo in da bomo uspeli uresničiti tisto kvaliteto, ki jo samoupravni sistem omogoča.

Mik Rebernik

SFRJ). Študentje smo enakopravno, v skladu z delegatskim principom, zastopani v vseh, pa tudi v najpomembnejših samoupravnih organih na visokošolskih zavodih – po novem „UNIVERZA“. Vendar kako bomo res neakopravno soupravljali je v največji meri odvisno od študentov samih, predvsem od družbenopolitičnih organizacij, ki združujejo študente v enotno organizacijo ZSMS. Jasno je, da tudi novi zakon ni toliko zlat, koliko se sveti, vendar ga politična organizacija ZSM mora sedaj, kot takšnega, zagovarjati, ga podpirati, mora pripraviti študente do tega, da se bodo zavestno, s polno mero odgovornosti angažirali pri konkretizaciji zakonov, da bodo še posebej v statutih visokošolskih zavodov do kraja izražene zahteve, pravice ter obveznosti, ki jih sam zakon nalaga. Pri tem delu bomo nedvomno velikokrat naleteli na proteste profesorjev, še posebej pri različnih delegiranjih v posamezne organe šole, kot so svet visokošolske temeljne organizacije, pedagoško-znanstveni svet, komisija za izvolitev učiteljev itd. V različnih pravilnikih (o učbenikih, izpitnem in študijskem režimu . . .), ki pravzaprav krojijo naše nadaljnje delo, si moramo poiskati mesto, ki nam realno najbolj ustreza. Vsled tega je potrebno k temu delu čimprej in čimbolj tehtno pristopiti, kajti saj vemo za tisto staro: „po toči zvoniti je prepozno.“

Študentje se zaenkrat še ne zavedajo velikog odgovornosti, ki jim jo novi zakon o visokem šolstvu nalaga pri kreiranju novih odnosov v izobraževalnem sistemu, še posebej na univerzi v Mariboru. Potrebno jih je, na zborih študentov, s tem izredno precizno informirati, saj brez ustrezne seznanitve ne bomo mogli storiti ničesar. Študentje morajo vedeti, da sebi in generacijam v prihodnje „pišejo sodbo sami“.

Popolnoma razumljivo je, da tudi naši potencialni nasprotniki ne bodo sedeli križem rok. Dela imajo čez glavo. Naj omenimo samo spremembe učnih načrtov in druge „malenkosti“, ki iz tega izhajajo. Menim, da nas bo veliko manj bolela glava, če bomo striktno oboji skupaj reševali vse probleme (v večini primerov jih tudi moramo), čeprav se nekateri s tem ne bodo mogli tako hitro pomiriti. Odgovornost, tako na eni, kot na drugi strani je velika, v koliki meri ji bomo kos, se bo nedvomno izkazalo že v začetku novega študijskega leta.

Zapis je sicer nekoliko razmetan, no, morda bo ravno ta razmetanost dejstev pripomogla erupciji, ki jo zaenkrat še samo tisti optimisti, ki poznajo novi zakon o visokem šolstvu, pričakujejo (še vedno z malo straha).

Op. p.: VTO je VISOKOŠOLSKA TEMELJNA ORGANIZACIJA (Visoka ali višja šola, ki izpolnjuje pogoje za tozdiranje).

Bojan Kovačič

ZAKON IN NJEGOVE ZAKONITOSTI

Dosedanji zakon in zvezna resolucija o razvoju izobraževanja iz leta 1970 nista potrdila pričakovanih zahtev – reforme visokega šolstva, tako da se je v zadnjih letih celo občutno poslabšala učinkovitost vzgojnoizobraževalnega procesa. Te razmere so prizadele tako gospodarski kot družbeni razvoj in zahtevo po preobrazbi visokega šolstva sta dokončno oblikovala 7. kongres ZKS in 10. kongres ZKJ. Na osnovi teh zahtev in množičnih kritičnih razprav na vseh ravneh družbeno-političnega življenja je akcija za sprejem novega zakona občutno hitreje stekla in njen končni rezultat je že pred nami – novi zakon o visokem šolstvu. Toda to je le forma, zahteve, ki pa bodo ostale zahteve in formalni zapis tako dolgo, dokler jih ne bomo do potankosti uresničili v praksi. Tukaj (čeprav bi morali že prej) pa nastopimo študentje kot družbeno politični in enakopraven subjekt v vzgojno izobraževalnem procesu. V glavnem se moramo zavedati, da je zakon namenjen v prvi vrsti nam (ali pa ga moramo vsaj tako obravnavati), da je nastal na zahtevo posodobitve študija in preko tega seveda tudi hitrejšega razvoja gospodarstva.

AKCIJA MIMO NAS

Zadnji osnutek novega zakona je bil v javni razpravi cel semester. Temeljiteje so ga predelali ljubljanski študentje, ki so predlagali tudi nekaj amandmajev – dopolnitev zakona; njihova pa je izzvenela v prazno, saj ni bilo povezave z visokoškolskimi zaovdi iz Maribora. Na združenju je bila ustanovljena posebna komisija, ki naj bi zakon predelala, a je zaradi „brežčlanstva“ razpadla. Enako življenjsko pot je imela tudi istoimenska komisija na predsedstvu VK ZSMS VZM, da o posameznih šolah ne govorimo. V tem primeru se je lepo videla nepovezanost predsedstva VK in predsedstev ZSMS po šolah in ta nepovezanost je terjala tudi svoj davek. Ob sprejetju zakona študentska populacija v Mariboru sploh ni bila z njim seznanjena – ni mogla sodelovati v javni razpravi.

V naslednjih vrsticah bom podal kratko vsebino zakona in pozdaril predvsem področja, ki zahtevajo široko in temeljito akcijo študentov – zaradi zagotovitve čim širše formalno pravne zasnove za naše delovanje.

KAJ JE VZGOJNO IZOBRAŽEVALNO DELO

Vzgojno izobraževalno delo je kompleksno ustvarjalno delo, ki pa zahteva v današnjem času tudi izgradnjo samoupravne socialistične osebnosti na osnovah marksizma.

Zakon zahteva osvežitev učnih programov, odpravo vseh nepotrebnih preveskov, povečanje samostojnega dela študentov... skratka proces, ki naj izoblikuje družbeno aktivnega strokovnjaka. To pa bomo dosegli le z zavestnim poseganjem nas samih v učni proces, z obvezo, da morajo šole spremljati vse dosežke znanosti in jih posredovati študentom ter na podlagi tega oblikovati raziskovalni duh študentov.

Poglejmo, kaj govori o tem zakon (glej člene 2, 3, 28, 34, 36, 38, 40, 50, 53 in 67):

– s permanentnim izobraževanje vzgaja za sedanjo družbo potreben lik strokovnjaka s tem, da prispeva na tak način k razvoju ustvarjalnih sil družbe, k večji produktivnosti in rasti družbenega proizvoda, prispeva k uveljavljanju in razvijanju socializma in samoupravljanja... to pa doseže le tako, da spremlja razvoj znanosti in umetniške ustvarjalnosti, razvija te dosežke v svojem vzgojno izobraževalnem procesu, sodeluje z OZD, skrbi za materialno stanje študentov /ugodno!... v zvezi s tem, je naša naloga, da zahtevamo javnost pridelivanja sredstev, ki jih šola prejema od družbe za študente, zahtevamo pocenitev (na osnovi interdisciplinarnosti in povezanosti z ostalimi šolami – enotni kriteriji vzgojno izobraževalnega dela) učnih pripomočkov, zahtevamo sprotno in objektivno poročanje o dosežkih na znanstvenem področju (naloga profesorjev), izdelavo programov za obvezne prakse, zahtevamo povečanje in neposredno vključevanje prakse v okviru vsakega predmeta, zahtevamo javnost kadrovanja in pravočasno obveščanje o kriterijih za sprejem v visokoškolsko delovno organizacijo, zahtevamo večjo povezavo z ostalimi (v okviru iste specialnosti) šolami in poenotenje kriterijev ideološke in tematske zasnove učnih programov...

– študijsko leto traja od 1. septembra do 31. avgusta v naslednjem koledarskem letu (ta termin prične veljati 1. septembra 1977); organizirano študijsko delo obsega predavanja, seminarje, vaje, ekskurzije in terensko delo, mentorsko delo in druge oblike individualnega študija, uvajanje v raziskovalno delo, hospitacije, nastope, delovno prakso in druge oblike uvajanja v praktično delo za ustrezne poklice. Letni kvantum obramenitev študenta znaša največ 900 ur, tedenski 30; v okviru redne 42-urne tedenske obveze visokoškolskih delavcev mora zajemati neposredno delo s študenti najmanj četrtno delovnega časa – glede na te obveze moramo zahtevati, da se učni programi za nov, kurzni sistem predavanj in preverjanje znanja, dokončno izoblikuje vsaj leto dni pred pričetkom veljave novega študijskega leta in da se ti programi dajo v javno razpravo. Prav tako je potrebno ukiniti obvezno prakso v takšni obliki, kot se izvaja sedaj in jo neposredno vključiti v sam pedagoški proces, s tem, da se poveča udelažba strokovnjakov iz prakse pri podajanju znanja in tekoče preverjanje (kjer je mogoče) teorije v praksi. Potrebno je zaostri obveznost profesorjev za mentorsko delo, hospitacijo... in negirati alineo, ki pravi, da mora profesor preživeti s študenti najmanj četrtno svojega delovnega časa. To obvezo je potrebno povečati na najmanj polovico! Seveda to samo v primeru, da smo študentje in profesorji v tolikšni meri spoznali resničnost zahtev iz zakona in se jih bomo držali (glej čl. 34) in bomo s tem zagotovili uspehe v oblikovanju takih profilov kadrov, kot jih gospodarstvo zahteva. S tem bodo dosegli uveljavitev fraze o sodelavcih v vzgojnoizobraževalnem procesu in o osamosvojitvi raziskovalnega dela študentov.

– členi 50, 53 in 67 govore o oblikovanju srednješolcev, oziroma o usmerjanju srednješolcev na visokoškolsko temeljno organizacijo združenega dela, o preverjanju znanja teh kandidatov, o razvijanju raziskovalne dejavnosti in o izvajanju vzgojnoizobraževalnega, raziskovalnega in umetniškega dela. Pri vseh teh nalogah je potrebno v čimvečji meri zagotoviti sodelovanje celotne študentske populacije.

TEMELJNE OBLIKE UPRAVLJANJA NA VISOKOŠKOLSKIH ORGANIZACIJAH

(glej člene: 5, 8, 13, 14, 28, 30, 31, 39, 51, 83, 84, 85, 87, 88, 89, 90, 91, in 95!)

Osnovna oblika sodelovanja med študentom in profesorjem se izvaja v učnem procesu, kjer postajata oba subjekta vedno bolj povezana in odvisna drug od drugega. Naloga študentov je, da se angažirajo v čimvečji meri v samostojnem preučevanju učne materije, naloga profesorjev pa je v izvajanju potrebne koordinacije in dajanju konzultacij. Razviti se mora debatni, oz polemični študij, s tem pa se razbijejo sedanje toge oblike podajanja znanja, poruši se elitizem znanosti, prizadeti pa bodo tudi znanstveni-dogmatiki. Iz teh oblik sodelovanja se študentska samouprava širi po svetih letnikov vse do sveta šole, kjer enakopravno zastopajo /na osnovi tripartitnega načela) študentje, profesorji in uporabniki svoje interese in pa interese šole ter gospodarstva. Kadar na sestanku sveta šole ni doseženo soglasje vseh treh delegacij, se zadeva umakne iz dnevnega reda, vse dokler ni zagotovljena uskladitev interesov vseh delegacij. Če pa do sporazumne uskladitve (lahko tudi integracije) ne pride, odloča o tem arbitražna, ki je sestavljena iz predstavnikov vseh delegacij. Arbitražna mora rešiti spor v korist vseh delegacij, na tak način, da niso kršene samoupravne pravice udeleženk.

Posamezne visokošolske delovne organizacije se sporazumno (zaradi interdisciplinarnosti znanosti, enotnosti učne snovi...) združujejo v sestavljene organizacije združenega dela, te pa nadalje v univerzo. V vseh organih na vseh nivojih morajo študentje zastopati enakopravno svoje interese in pa interese šole, s tem pa pomagati tudi pri izpolnjevanju zahtev iz prakse (uporabnikov).

Zaradi tega morajo študentje dobiti točneje precizirano pravico o udeležbi v habilitacijski komisiji in večjo samostojnost pri ocenjevanju dela profesorjev. To pa ne pomeni, da sami nimamo obveznosti. Naše obveznosti izhajajo iz dela, v tej smeri

pa so sestavljalci zakona pozabili nakazati tudi vlogo študentske organizacije pri ocenjevanju svojih kolegov. Prav tako ni precizirana vloga in pomen družbeno političnega dela študentov in kje ter v kolikšni meri se to delo vključuje in priznava v študijskem procesu. Potrebno si bo zagotoviti tudi pravico odločanja pri raznih oblikah povezovanja visokošolske organizacije združenega dela z gospodarskimi organizacijami združenega dela in raziskovalnimi ustanovami, saj ni vseeno kakšno delo in na račun koga (npr. na slabše opravljanje obveznega dela s študenti) opravljajo naši profesorji, niti ni vseeno, v katerih delovnih organizacijah bo potekala naša kontinuirana praksa, ali katere znanstvenike bomo povabili k sodelovanju v študijskem procesu. Večji vpliv pa si moramo študentje zagotoviti tudi pri oblikovanju učnih načrtov in pri uveljavljanju naših zahtev v okviru teh načrtov.

INTERDISCIPLINARNOST ŠTUDIJA (glej predvsem člene 1 (2. odstavek) in 8!)

Enotnost študijskih programov na vseh tematsko enakih šolah mora biti zagotovljena že pri uvajanju novih učnih režimov na posamezne šole. To bo zagotavljalo nemotene prehode iz ene šole na drugo, pa tudi pocenitev (za sedaj predragih) učnih pripomočkov. Ta zahteva nam ne sme pasti v vodo! Interdisciplinarnost študija pa nam bo zagotovila tudi širšo družbeno politično in strokovno razgledanost, saj je jasno, da npr. na šolah z družbeno tematiko, ne sme biti ostrih ločnic, pravtako pa je potrebno omogočiti celoten (ali vsaj odviren) pregled nad znanstveno raziskovalnim delom v naši družbi in izven nje. Razbiti moramo togost in zaprtost vase v okviru tematske zasnove izgrajevanja visokošolskega profila kadrov, razbiti tako, da nam bo nova oblika dela nudila več kot sedanja. To več pa je predvsem znanje!

LITERARNI VEČER

MARIJA ŠUTA

V PODZEMLJU

Literarni večer edine predstavnice nežnejšega spola v Podzemlju, je bil prava osvežitev. Ne samo zaradi avtorice, ampak tudi zaradi tega, ker je prišlo v Podzemlje nekaj več ljudi kot običajno.

Standardna razsvetljava sveč in svobodna razporeditev scene sta v Marijinem recitalu odigrali močno vlogo. Gre namreč za to, da smo dosti bolje slišali izvajanje avtorice, kot pa izvajanje drugih dveh recitatorjev.

Marija se nam je predstavila kot izredno nagajiva avtorica. Svoje pesmi je razdelila tako, da je prepletala kritično misel s čustvenimi pesmimi, le-te pa je presekala ostra satira zaničevanja, obveznosti, ki jih kot ženska čuti. Svoje matematično oblikovane pesmi je znala namestiti v sentimentalne sklope, da smo razmišljali, ali je res potrebno na tem svetu vse idealizirati; Marija se namreč tej utvari postavi po robu in da, kot antitezo, svojo neomejeno prostost misli, ki jih ne more zaustaviti.

Misli, da je končna pesem kitarista: Dan ljubezni, izzvenela v enakem stilu kot Marijine pesmi – farsa na vse tisto, kar je človeštvu sveto, torej misel, ki se mi je porodila ob Marijinem recitalu: človeštvo ima lahko svoje norme, toda človek ne more obstajati tako dolgo, dokler sam nima svojega pogleda na svet in svojega prepričanja. Šele takrat lahko kljubuje družbi, ki ga v svojem bistvu uničuje.

mitja

UČNI KVANTUM

Obvezna obremenitev študenta mora biti tako velika, da mu omogoča poleg študija (obveznih oblik memoriranja znanja) še poglobljanja v samostojno raziskovalno delo. Zavedati se moramo, da smo neizkoriščen potencial, ki že povsod v svetu krepko posega v posodabljanje (racionalizacijo) proizvodnih in drugih dejavnosti. Tako je z zakonom predpisana letna obremenitev 900 ur, tedenska pa 30. Ta obremenitev je seveda le okvirna, mislim pa, da ne bi smela znašati več kot 20 ur tedensko, če gledamo na razkorak med obveznim (neposrednim delom profesorja s študenti) delom profesorja, ki je tedensko najmanj 8 (osem) ur, kar pomeni očitno omalovaževanje dela študentov, oziroma plodnejšega sodelovanja študentov in profesorjev v učnem procesu. Nemogoče si je predstavljati profesorja, ki bo zmožl opravljati vse zahteve iz zakona (pri delu s študenti) v osmih urah tedensko, še težje pa si je zamisliti uresničitev poudarka na samostojne delu, študentov v okviru tega kvantuma. (Glej člene: 33, 34 in 79!)

Na koncu bi opozoril le še na slabo formuliran člen 66, ki pravi, da so študentje za kršitev dolžnosti in neizpolnjevanja obveznosti po določbah tega zakona, statutih ter drugih aktov visokošolskih temeljih in delovnih organizacij, odgovorni pred disciplinskimi sodišči za študente. Nikjer ni namreč zapisano, kdo sestavlja in kdo sodeluje v teh disciplinskih sodiščih in ali to analogno ne more veljati tudi za profesorje. Če smo samoupravljalci, če imamo pravice in obveznosti, se moramo tega zavedati – po moji presoji – oboji. Tako študentje, kot profesorji!

marjan vešnar

SKUPNI LITERARNI VEČER

S tem literarnim večerom smo 24. aprila sklenili vrsto aprilskih, na katerih smo spoznali študentske literarne ustvarjalce. Da pa ne bi gledali vedno istih obrazov, smo poskrbeli za poživitev s tem, da smo povabili še tri ljubljanske študente: Berto Bojeto, Iztoka Megliča in Iztoka Seliča. Od že poznanih avtorjev so se predstavili Žarko Golob, Darko Koren, Mojca Šuta in Bojan Peče. Kljub temu, da se vsi drugi ustvarjalci pisane misli, ki so že predstavili na samostojnih literarnih večerih, vabilu niso odzvali (morda jih je razočaral skromen obisk), smo navzoči bili priče zaokroženemu prerezu študentske literature misli, ki izžareva stvaren in trezen pogled na sodobni svet, slišali smo mozaik življenjskih impresij posameznih avtorjev in njihove osebne izpovedi.

Na vseh dosedanjih aprilskih literarnih večerih je bilo v navadi, da je interpretacijo tekstov povezovala izbrana glasba in petje, ki so ju izvajali kitaristi in pevci iz študentskih vrst, ali pa je bila posneta na magnetofonskih trakovih. Na tem sklepnem literarnem večeru pa je muziciranje izpodrinilo zanimivo filmsko dogajanje. Videli smo dva filma. Posebno zanimiv je bil prvi, uvodni film v literarni večer, film o Mariboru. V manj kot v pol uri smo se sprehodili med znamenitostmi Maribora, ogledali smo si mesto ob Dravi z različnih zornih kotov in se za krajši čas ustavljali ob stvarih, ki jih srečujemo vsak dan, pa jih ničkolikokrat zaradi skrbi, zamišljenosti, naglice, bodisi zaradi drugih vzrokov, prezremo. Tako smo se med filmom večkrat morali vprašati, kje že stoji spomenik, ki ga vidimo. Nedvomno je bil film prijetno ožemanje možganov in osvežitev tistega, s čimer se lahko Mariborčani ob vsakem času pohvalimo in pokažemo gostom, ki so prišli v naše mesto.

Turistično-dokumentarni film o Mariboru je po skrbnem načrtu posnela študentska trojica: Davor Šoštarič, Boris Kočevar in Lojze Klemenčič, in to z lastnim denarjem.

DRAGO GUMZEJ 13

PLAČAJMO SI SVOJE DELO

V dneh od 23. – 29. aprila se je folklorna skupina KUD „Študent“ udeležila mednarodnega festivala študentskih folklornih skupin v Skopju. Na tem festivalu, devetem po vrsti, je KUD „Študent“ kot edini gost iz Slovenije zastopal mariborske visokošolske zavode, Maribor in celotno Slovenijo.

Ideja o festivalu se je porodila ob veliki tragediji, ki je prizadela Skopje v juniju 1963, njegov namen pa je krepitev bratstva in enotnosti ter prijateljstva in miru med narodi, obenem pa izpričuje solidarnost jugoslovanskih narodov in narodov drugih držav, ki so nesebično priskočile na pomoč in prispevale svoj delež pri izgradnji porušenega mesta. Festival tudi vzpodbuja ohranjanje folklornega izročila in je obenem dragocen prispevek v izmenjavi mnenj in izkušnj med sodelujočimi skupinami.

KUD sodeluje na tem festivalu že šesto leto in si je pridobil že precejšen ugled in priljubljenost, kar dokazuje tudi to, da so morali plesalci nastopiti kar petkrat.

Festival se je pričel s parado – defilejem vseh nastopajočih skupin po skopskih ulicah, kjer je večtisočglava množica z zanimanjem in navdušenjem spremljala skupine, ki so kar po ulicah odplesale elemente narodnih plesov. Zvečer je prireditev tudi uradno otvoril pokrovitelj festivala Dimitar Mitrev, rektor univerze „Kiril i Metodij“ v Skopju.

Naslednji dan je Skopje pričakalo Titovo štafeto z veličastno prireditvijo, na kateri je vsaka folklorna skupina odplesala svoj del repertoarja. Naši so se na nabito polnem Titovem trgu odrezali s prekmurskimi narodnimi plesi, po tem nastopu pa so v čudoviti Univerzalni hali predstavili slovensko folkloro pred več kot dvatisoč ljudmi, ki so navdušeno zaploskali starim skopskim znancom – „študentom – Mariborčanom“.

Čez dan so si Kudovci ogledali Skopje, delegati skupine pa so se udeležili svečanega sprejema pri rektorju skopske univerze, kjer so se med ostalimi pogovarjali tudi s predsednikom makedonske mladine in predstavnikom skupščine mesta. Popoldne so se plesalci odpeljali v Petrovec, kjer so skupaj s folklorno skupino študentskega društva „Žikica Jovanović – Španac“ iz Beograda nastopili pred vojniki letalske baze.

Festival se je zaključil s finalnim večerom, na katerem so folklorne skupine prikazale najboljše iz svojih programov. Bil je zares edinstven doživljaj uživati v spletu pesmi in plesov od Triglava do Gevgelije, Romunije in Rusije, videti ta spev mladosti, veselja in življenjske vedrine.

VEKŠ je zajela varčevalna mrzlica. PRS je sprejel predlog, da se strokovne ekskurzije za študente skrajšajo iz dveh na en dan, s tem bi prihranili okrog 6 milijonov (starih) dinarjev, medtem ko strokovne ekskurzije za asistente in profesorje otanejo nespremenjene in bodo v ta namen porabili celoten znesek predvidenih sredstev (10 starih milijonov). To nam dokazuje, da je potrebno pričeti varčevati najprej pri dnu.

Kaj lahko rečemo o nastopu naših plesalcev. Najmanj to, da so več kot dostojno zastopali mariborsko visoko šolstvo in Slovenijo, ne nazadnje tudi na družabnih večerih in zaključnem banketu, prirejenem v zahvalo vsem nastopajočim, kjer je kvintet, ki je spremljal našo folkloro skupino, dvignil na noge vso dovranjo.

Festival pa se ni omejil samo na nastope folklornih skupin, na njem je vladalo pravo delovno vzdušje. Vrstili so se sestanki in srečanja, na katerih so se predstavniki folklornih skupin dogovarjali o vsebinski orientaciji festivala, o materialnem stanju in drugih perečih problemih študentskih društev. Ocenjevali so nastope skupin in po splošnem mnenju KUD Študent po kvaliteti ne zaostaja za drugimi skupin in po splošnem mnenju KUD Študent po kvaliteti ne zaostaja za drugimi skupinami, pa čeravno se z materialnega vidika niti najmanj ne more enačiti z njimi.

Za primerjavo naj navedem samo SKUD „Mirče Acev“ iz Skopja z enakimi sekcijami kot KUD Študent, ki ima 90 milijonov letnih dotacij, njegovi letni izdatki pa se gibljejo preko 300 milijonov, saj jim je prava malenkost dobiti namenske dotacije za posamezna gostovanja. Kot zanimivost naj navedem še to, da je predsednik društva glavni tajnik univerze, predsedniki posameznih sekcij pa so dekani ali profesorji na fakultetah. Podobno je pri ostalih društvih. Pa poskušajte poiskati enega samega profesorja v

našem KUD „Študent“ ali v študentski organizaciji nasploh. Saj se niti njihovih prireditev ne udeležujejo, pa četudi imajo brezplačen vstop ali dobe, gratis vstopnico.

Udeleženci so se začudeno spraševali, zakaj se ne udeležujemo več prireditev, na katere po kvaliteti prav gotovo spadamo. Kar niso mogli razumeti, da je ravno pri nas, v „visoko razviti in kulturni Sloveniji“, problem zagotoviti finančna sredstva za delo študentskega društva. Mnoga društva so izrazila željo, da bi prišla na obisk in gostovala v Mariboru, da bi tudi po drugih univerzitetnih centrih organizirali podobne festivale. Toda kar predstavljajte si, kako bi Maribor s svojim vrednotenjem amaterske kulture zmogel kaj takšnega.

Pa kaj bi jadikovali, ... Je pa le lepoto naše študentsko življenje, dokler je v nas še toliko idealizma, da hočemo delati in da si celo sami plačujemo, da lahko to svoje delo pokažemo.

Mik Rebernik

Moj najljubši mesec je maj ... smo si prepevali aprila, danes pa tega ne moremo več reči, kajti predsedstvu VK ZSMS MVZ se je ponovno odprl čir. Ironija! (stiska jih v želodcu – pa ne zaradi hrane, ampak zavoljo ZVŠ).

P. S.

Kdor ne ve, kaj je ZVŠ naj zavrti telefonsko število 22977; v vednost pa to, da to ni zveza vojaških starešin.

Grmade dela in prireditve študentov pa ne

Aprilske študentske prireditve so dočakale svoj konec. Kakšen konec so si žele, verjetno ni treba niti ugibati. Glede dela in ostalih pomembnih stvari, ki spadajo pod naslov organizacija in urejanje s sodelovanjem študentov, moram pomisliti, da bi morale dobiti vsaj neko formalno priznanje, toda ne. Zgodilo se je prav nasprotno!

REALIZACIJA PROGRAMA

Program aprilskih študentskih iger 1975 že vsi znamo na pamet, da ga ni več potrebno ponovno analizirati, še manj pa ga ponovno navajati. Zastavljen program je bil realiziran, razen gostovanja Barigalov 75, v celoti. Izjeme programa smo obravnavali že v prejšnji številki Katedre. Danes naj zapišem še samo misel, ki se mi je porodila ob celotnem programu in bo mogoče vredna za naslednje aprilske prireditve. Aprilske študentske igre so glede programa prerasle vse predhodne vsaj za 50%. Toda, ali je dovolj, če se zadovoljimo samo s tem podatkom. Prejšnje aprilske prireditve, ki so bile strogo vezane na program KUD Študent, športne prireditve in še mogoče kakšno vzporedno akcijo, so pokazale, da so bile bolj obiskane kot letošnje, predvsem tisti del programa, ki je letos prvič prestopil preizkušnjo – strogo literarni del. Se nikoli niso imeli študentje Maribora toliko priložnosti, da bi se spoznali z najnovejšimi literarnimi deli študentskih literatov, kot letos. Mislim, da lahko tudi mirno zapišem, da je to tudi edinstven pojav v okviru Slovenije, če morda še ne v širših mejah. Kolikor pomnim in kolikor sem pregledal zgodovino, nisem opazil, da bi se kdaj že pojavilo toliko študentskih literatov v enem mesecu s tolikimi samostojnimi literarnimi večeri. Res so se literarni večeri že predtem odvijali, toda to so bili bolj poizkusi ene prireditve, ki je izredno odjeknila.

Kljub problemu občinstva, ki je izredno pereč, pa je kulturni program le izpolnil svojo osnovno nalogo: seznaniti Maribor, da tudi med študenti obstajajo literati in to spoznanje „materati“ v zavest študentov in delovnih ljudi, da bi spoznali, da ni vse, kar je študentsko že naprej obsojeno na razvrstitev vrednot, ampak da znamo študentje tudi pravilno in vrednotno misliti. Le s tem bomo lahko izoblikovali kontinuirano kulturno dejavnost, ki bo vnesla v študentsko življenje vedrost in spoznanje, da je kulturno življenje študentov tudi prepotrebno.

Večina obiskovalcev omenjenih literarnih prireditev, čeprav so bili iz dneva v dan skoraj isti, je z izborom in kvaliteto literarnih večerov zadovoljna in si jih še želi. Moti jih samo indolenten odnos ostalih študentov, katerim takšno dogajanje ni zanimivo.

SPORTNE PRIREDITVE

Športne prireditve so najmožičnejši in verjetno zato tudi najbolj sproščeni del študentskih aprilskih prireditev. Še vedno je namreč jasno, da študentje dosti raje sodelujejo pri športu, že zastran rekreacijskega efekta, kot pa pri kulturnih prireditvah, kjer so v večini primerov lahko le opazovalci.

Osebnostno mislim, da bi morali športne igre prerasti še v večjo množičnost, da vsaj tam študentje začutijo, da žive za neke skupne prireditve, le da bi lahko kulturne prireditve vpletli v zaključek športnih, pa bi mogoče tako bolj zainteresirali študente tudi za kulturni program. Dosti lažje namreč človek prenese „kulturno“ v zagonu slavlja športnih zmag, kot pa v zagonu morečega ozračja pričakovanja kulturne prireditve.

Kako smo študentje kulturni, ali ne?

NEGATIVNE STRANI

Do zdaj smo navajali izključno le pozitivne strani študentskih prireditev, sprehodimo se zdaj malo še po negativnih straneh aprilskih, kjer ne smemo „šparati“ niti sebe, niti drugih, ampak moramo direktno pokazati na vzroke in pogoje, ki so povzročili negativnosti letošnjih aprilskih prireditev.

ORGANIZACIJSKI ODBOR

Organizacijski odbor letošnjih aprilskih prireditev, za pretekle prireditve ne morem govoriti, je bil sestavljen stihajsko. Vključili smo pač ljudi, ki so bili voljni delati ne glede na plačilo, čas in obveznosti. Tako smo se v pripravljalnem odboru znašli, po vrsti in časovni razporeditvi: predsednik kulturne komisije pri VK ZSMS, gimnazijski predstavnik MKUD, predsednik kulturne komisije PA in še kakšen priložnostni tip, ki mu je bilo do afirmacije, a je pred delom in problemi raje pobegnil, kot med drugim OK ZSMS. Organizacijski odbor na noben način ni mogel dobiti še kakšnega drugega člana, ker so se vsi povabljeni izgovarjali z že znanimi izgovori.

Prav zato se je odbor kar sam vrgel na delo, da bi aprilske potekale vsaj kolikor toliko normalno. Lahko priznamo, da je odbor mnogo storil in da je prva polovica aprilskih prireditev pokazala dokajšnjo sposobnost odbora. V tem času so aprilske prireditve in odbor tudi želi izredne pohvale na vseh frontah. To je bilo obdobje, ko smo „prerasli vse okvirje, vse možne meje, skratka, vse, kar je sploh možno na svetu. Res pa je, da je takrat organizacijski odbor delal nonstop. Vzdušje lahko tudi razberete iz člankov zadnje Katedre.

No, v tem obdobju so pripravljalni odbor tudi vabili na vse seje, ki so se odvijale v Mariboru, tudi na seje za kulturne prireditve. Toda takrat ni bilo nikjer govora, da bi nam kdo kaj pomagal, le vsi so nas sočutno gledali in ugotavljali, da smo resnično ubogi, kar je pomenilo nori, ker toliko delamo.

Tako je potekel prvi del aprilskih prireditev, ki je bil nadvse uspešen. Takrat so se vsi lahko tolkli po prsih: to je naša mladinska organizacija.

Toda, približal se je tudi drugi del aprilskih študentskih prireditev, ki pa je demantiral celotno prejšnje delo (po mnenju razno-raznih funkcionarjev razno-raznih mladinskih organizacij). Bolj smo se v organizacijskem odboru spraševali, kaj naj bi bilo narobe v drugem delu aprilskih, vedno bolj smo spoznavali, da je govora o dveh sklepnih prireditvah celotnih aprilskih

prireditev; o zaključni prireditvi s plesom v Slaviji in o Partizanskem mitingu za Tremi ribniki. Prvo prireditev kritizirajo predvsem študentski funkcionarji, medtem ko se kritikam druge prireditve pridružujejo še profesionalni funkcionarji mladinske organizacije, ki naenkrat na ves glas trde: mi nimamo z aprilskimi prireditvami nobenih stikov, to je vse študentska stvar, čeprav so se predtem vsi trudili, da bi aprilske prireditve vtaknili v vse mogoče programe raznoraznih prireditev. (Samo omenim naj, da mi je osebno najvišji funkcionar zatrdil, da bo poskrbel za to, da bodo aprilske prireditve vključene v občinske prireditve ob proslavi 30. obletnice. Pa funkcionar ni ostal samo pri besedah, vsaj 100% mi je zatrdil, da je s svojo idejo uspel na občini. Toda, ko smo prosili za pomoč, ki bi jo lahko občina dala, je ni bilo nikjer, kajti študentski populaciji ja ni potrebno ničesar nuditi, naj se znajdejo sami.)

Po vseh velikih besedah in obljubah pa se je zgodilo, da je ostalo res samo pri „baba rekla“.

PRIREDITEV V SLAVIJI

Zdaj, ko je vse mimo, sem prepričan, da ga je pri tej prireditvi „pofiskal“ pripravljalni odbor sam. V to sem prepričan! Pa pogledmo, kje po mojem tiči problem.

Načrtovanje takšne prireditve, kot je bil ta ples v Slaviji, je bilo premalo premišljeno iz dveh razlogov:

1. Najtežja napaka je bila datumsko načrtovanje. 29 april se je izkazal kot najmanj primeren datum, ker so takrat Maribor zapustili že vsi študentje in tako ni bilo občinstva!

2. Odbor se je prepozno pozanimal za vstopnice prireditve, ki jih je nabavil komaj dan pred prireditvijo, čeprav je bilo povpraševanje po vstopnicah že teden pred prireditvijo veliko.

Ta dva razloga sta po moje odločilno vplivala na izredno majhen obisk prireditve, ki je nato doživela svoj fiasko: predvsem v finančnem polomu (približno pol milijona izgube!).

Izgube ne bi dalje komentiral, kajti v času, ko govorimo, da študentje trpijo zaradi premalih štipendij itd., si takšne izgube na noben način ne bi smeli privoščiti.

Sicer je res, da osnovna naloga aprilskih prireditev ne more biti dobiček, toda izgube si tudi ne bi smeli privoščiti.

PARTIZANSKI MITING

Partizanski miting je bil načrtovan kot osrednja prireditev mariborske mladine v čast vsem praznikom. Tukaj smo poiskali povezavo z OK ZSMS MB, ki nam je uredila dve zadevi: dobila je dovoljenje, da je šolska mladina lahko prisostvovala mitingu, predvsem kulturnemu programu in druga naloga, da je našla povezavo z ZB, ki bi naj poslala slavnostnega govornika in nekaj borcev, ki bi ob kresu v večernih urah pripovedovali svoje spomine na NOB.

OK je prvi del svojih nalog uspešno opravila in po prireditvi smelo zatrjevala, da je tisto, kar je ona organizirala bila edina svetla točka prireditve, da pa je bilo vse drugo polomijada.

Poglejmo malo vse očitke in vzroke očitkov:

– prireditev v se morala pričeti ob 10. uri dopoldne, pričela se je z zamudo dvajsetih minut.

Zvrok zamude: –

ELEKTRO MARIBOR NI POSTAVILO NAPELJAVE DO DOLOČENE URE.

In to je bil največji problem prireditve. S tem smo si nakopali jezo vseh vodstev šol, čeprav smo jim razložili, v katerem grmu tiči zajec, kar pa je bilo najhujše, to je tako užalostilo borce, da na popoldanski del programa ni bilo niti slavnostnega govornika niti borcev, ki bi naj obujali spomine. Resnost te prireditve je tako bila zmanjšana na minimum, kar pa, v to sem prepričan, ni bil vzrok organizacije, ampak neresnost delovne organizacije in povabljenih. Kaj res ni bilo še nikoli in nikjer problemov z ozvočenjem (tudi v Rušah se je pokvarila ozvočitev, pa nihče ni kategorično trdil, da je bila zaradi tega prireditev polomija). Kaj res ne znamo niti malo potrpeti? Ali so partizanski mitingi med vojno bili nič samo zaradi tega, ker ni bilo ozvočitelj!

Moje osebno mišljenje je, da smo v današnji družbi že tolikanj razvajeni, da ne moremo razumeti osnovnih problemov, ne moremo pomagati tam, kjer bi bila pomoč potrebna, ne moremo osebnih interesov podredit posebnim okoliščinam, ne, vse se mora vrteti okoli nas, šele potem znamo neko prireditev pohvaliti, drugače pa je obsojena na najhujše graje, čeprav obstajajo objektivni razlogi. Še zdaj namreč ne vem, kje si je OK ZSMS MB vzela pravico, da je sredi poteka prireditve sklicala izredno sejo, ki je trajala do polдне pa tja do tretje ure in na njej razpravljala o tem, ali bo prireditev potekala do konca, ali ne? Ali ne bi bilo bolje, da bi se takrat poiskala povezava z užaljenimi borci, ki organizatorju niso mogli sporočiti, da jih ne bo na popoldansko slovesnost!?

Če je res prišlo do polomije Partizanskega mitinga, v kar jaz izredno močno dvomim, je pri tem organizator najmanj kriv, saj je celoten program izpeljal do konca, medtem so se pa ostali raje umaknili v varno razdaljo, iz katere so in še bruhajo ogenj na študente.

Sicer pa sem prepričan, da celotna mladina, okoli 1500 in starejši občani, ki so se nam pridružili v popoldanskih in večernih urah, niso enakega mnenja, kot so naši forumski forumi, ki znajo vse, kar ni v njihovi kompetenci, ostro grajati. Mislim, da nam bo v poduk nastala situacija in da ne bomo nikoli več prosili v sličnih akcijah pomoči tistih, ki smo jih poklicali na Partizanski miting, ker sem osebno prepričan, da je miting propadel zaradi njih!

Odmevi in ocene celotnih aprilskih prireditev 75 bomo objavili v naslednji številki.

Nepovezana povezanost

Študentske aprilske igre so v tem letu zopet potrdile svojo tradicionalnost. Potrdile pa nič več. Priznamo jim lahko, da so programi, ki so se v okviru teh iger izvajali, bili letos na višjem kvalitetnem nivoju, da so bile prireditve bolj obiskane kot prejšnja leta, da so zajele več izvajalcev – iz vseh šol – vendar pa ne morem omimno dejstev, ki te igre negirajo.

Naštel bi le nekatera:

– ni bilo povezave med šolami. Afirmirali so se posamezniki, medtem ko so kulturne komisije po šolah tako lepo pokazale smisel svojega obstoja – nič delati je verjetno še vedno bolje, kot preveč – (dovolim si trditi da so letos uporabile kar to geslo);

– na športnem področju, kjer je bilo sodelovanje zadovoljivo, so se nekatere šole zatekale k ne fair metodam (npr. VEKŠ);

– celotna organizacija je slonela na ozkem krogu ljudi, ki se še sedaj ne morejo relaksirati;

– ne spoštujemo naše nove organiziranosti, saj ni bilo nikakršnega sodelovanja študentov z dijaki in drugo mladino. Pa smo tako lepo govorili, kako bomo razbili stare okvire delovanja in prešli v interakcijo na vseh ravneh;

– še vedno nismo pritegnili (znali ali hoteli?) asistentov in profesorjev. In kje se lahko zagotovi boljši kontakt kot na športnem ali kulturnem področju?

Zaradi teh trditev smatram, da so aprilske igre, takšne kakršne so, preživela oblika in kot takšna nepotrebna. Nadomestiti jih bo potrebno z novo vsebino sodelovanja, tako da ne bomo vedno le

ozka grupacija v naši družbi, ampak, da bomo naše akcije postale širše družbeno priznane in zaželjene. Zatorej menim, da ni lepše priložnosti, kot v popolnosti izkoristiti prvomajske praznike in jih preoblikovati v mladinsko manifestacijo, v vse mladinsko sodelovanje in prelivanje aktivnosti tako na športnem kot na kulturnem področju. Tak je naš namen, oziroma namen našega delovanja v okviru ZSMS. Bodimo enotni in pustimo že enkrat ob strani naše specifičnosti, ki jih tako ali tako že mnogi ne priznavajo več. In prav je tako. Specifičnosti študentov naj se kažejo v delovanju študentov na področju samoupravljanja po šolah, ali pri izgrajevanju študijskih procesov, ne pa v kulturi ali športu. Sicer pa, tekmovalje razvija zdrav duh in krepi samokritičnost! Pa se vendar ne bojimo tega – ali pa?

marjan vešnar

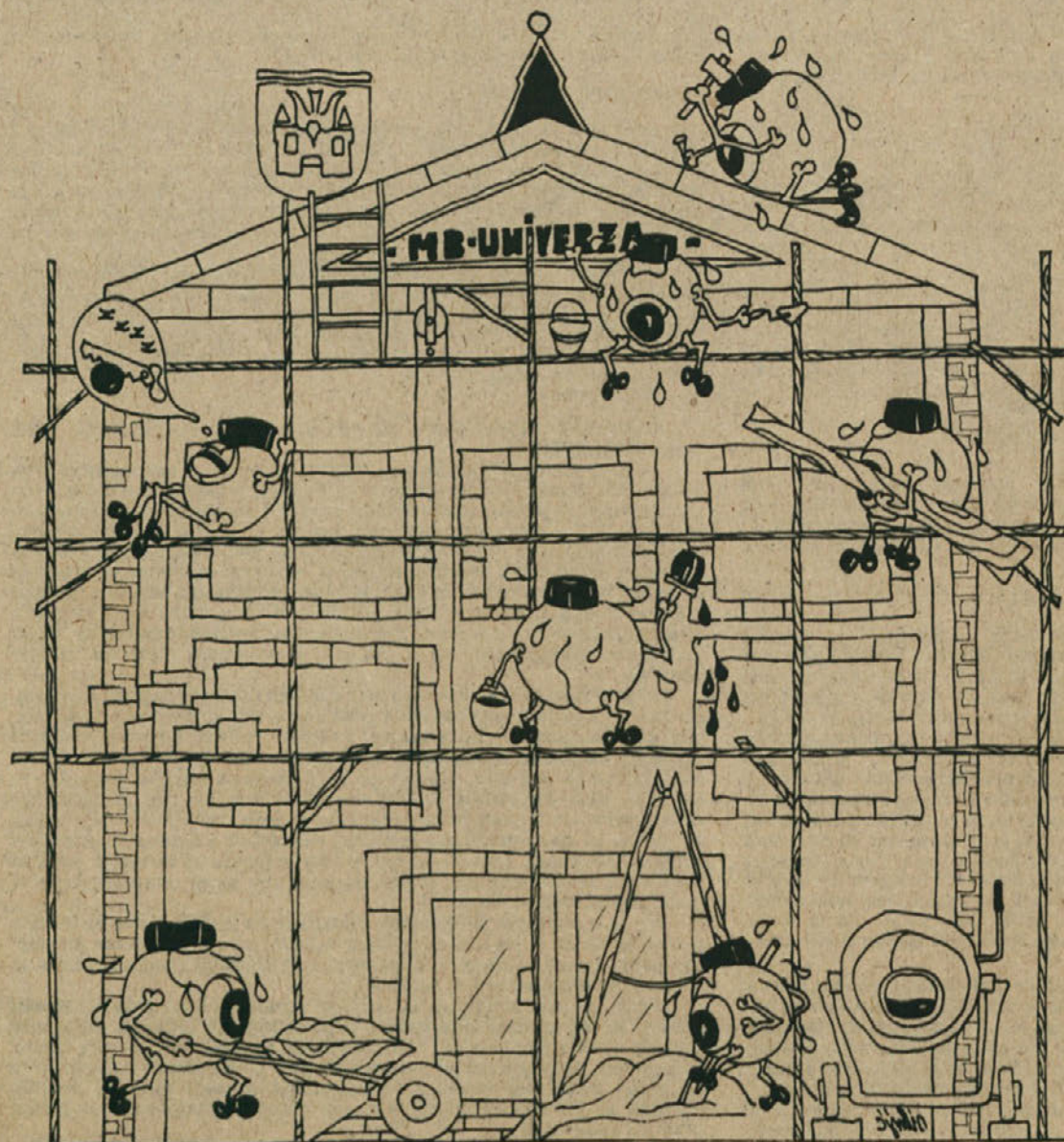
Dotacija Katedri

Izvršni svet SO Maribor je včeraj sprejel sklep, da odobri za financiranje študentskega lista Katedra 15.000 dinarjev. Ob tem je tudi sklenil, da naj si list za drugo leto priskrbi drugi vir financiranja.

N.

Občini se najlepše zahvaljujemo za pol-drugi milijonček, obenem pa si ne moremo kaj, da ne bi bralcem pokazali kako mariborski občinski možje cenijo 3.000 študentov v svojem mestu.

(VEČER, 20.5.1975)

Vse študente, visokošolske delavce in ostale delavce POZIVAMO, da se udeležite zborov na katerih bomo razpravljali o združitvi v Univerzo Maribor. Nikar se ne odrečite tej življenjski priložnosti, da lahko z dvigom roke potrdite rojstvo nove slovenske univerze in pridite vsi! To je vaša neodtujljiva visokošolska pravica in dolžnost!!!